

Poslovanje v aprilu

V aprilu količinskega plana nismo dosegli, izjema je TOZD verigarina. Vrednostni plan sta presegla TOZD vzdrževanje in TOZD industrijska oprema. Podatki so naslednji (% doseganja plana):

TOZD	količ.	vredn.
VIJAKARNA	94	78
VERIGARNA	101	92
SIDRNE VERIGE	89	79
KOVAČNICA	80	93
ORODJARNA		88
VZDRŽEVANJE		110
IND. OPREMA		110
SKUPNE SLUŽBE		88
SKUPAJ	91	87

Vzroki za slabo doseganje plana so bili naslednji: čeprav je bilo v TOZD vijakarna naročil za drobne lesne vijake več kot v preteklih mesecih, je proizvodnja manjša, ker so izdelovali polizdelke — surovce — za dokončno izdelavo in tako niso bili poročani kot gotovi izdelki. Problematična je bila oskrba z embalažo, pri preskrbi z repromaterialom pa ostaja odprto vprašanje neustrezna kvaliteta žice, pri finalizaciji proizvodnje pa površinska zaščita, to je cinkanje in medenjenje. Galvansko cinkanje je postalo pereče ozko grlo in je predvidena rekonstrukcija obstoječe galvanike nujna. Predvidena izvedba rekonstrukcije bo v poletnih mesecih, izbrana pa bo varianta, pri kateri proizvodnja ne bo stala. Ta problem rešuje tehnični sektor in TOZD verigarina.

Čeprav je TOZD verigarina letos zasedena z naročili, nastajajo problemi v proizvodnji zaradi termične obdelave, cinkanja in cementiranja. Kolikor bi nam uspelo te probleme rešiti, bi bila proizvodnja lahko večja za 10—15%. V aprilu je razveseljav podatek, da je uspelo preseči plan proizvodnje visokoodpornih verig za 45%. V tem času se delajo verige na zalogo.

Proizvodnja v TOZD sidrne verige ne dosega predvidene. Tu je največji problem proizvodnja visokoodpornih verig, ki ga povzroča iztrošenost strojev. Rešitev je v nakupu novih strojev, vendar ne dobimo potrebnega uvoznega dovoljenja, ker je uvoz v letošnjem letu zelo omejen. V prihodnjih mesecih si bo moral uvoznik odde-

lek zelo prizadevati in preskrbeti potrebna dovoljenja, da bo tako omogočen nakup prepotrebnih strojev.

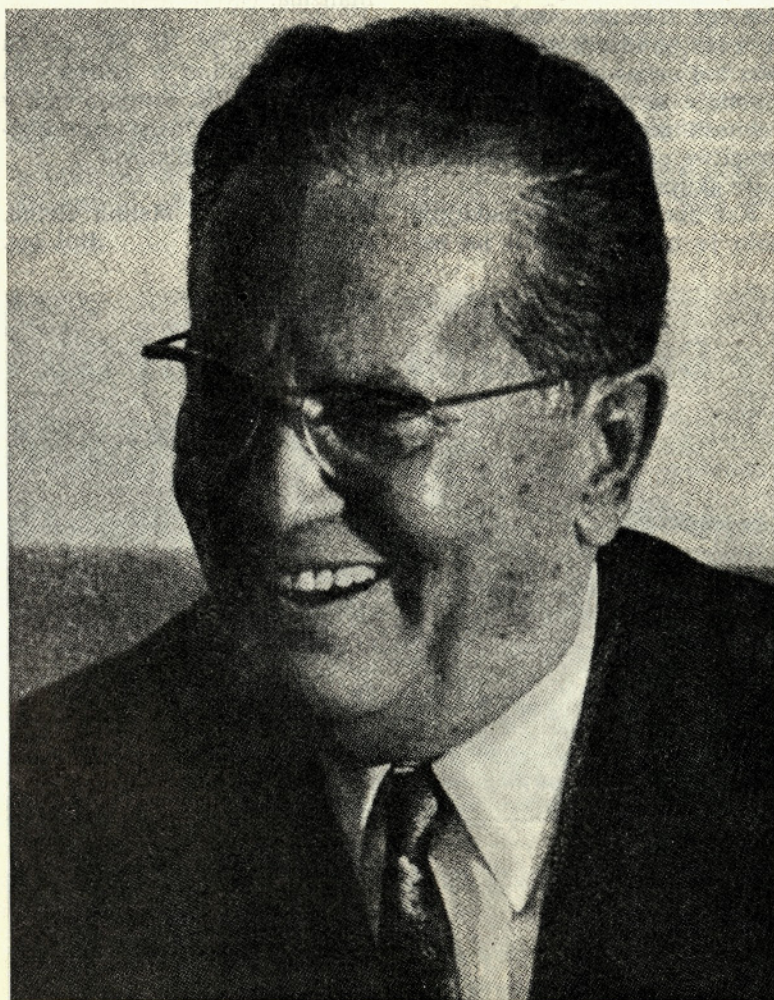
V TOZD kovačnica so plan proizvodnje izpolnili boljše v oskrbi eksternege trga kot pa internege, saj tu še vedno ni zadosti naročil za opremo za sidrne verige. Pojavlja se neuskkljenost med povpraševanjem in tistim, kar lahko izdelamo. Za tisto proizvodnjo, ki normalno poteka, pa ni dovolj naročil.

V TOZD orodjarna se razmere v proizvodnji zaradi kadrovskih problemov še niso uredile, TOZD vzdrževanje pa je presegla plan proizvodnje za 10 odstotkov.

TOZD industrijska oprema je tudi v aprilu nadaljevala uspešno doseganje plana, problematična je bila oskrba proizvodnje z nekaterimi vrstami repromateriala.

Prodajnega plana v aprilu nismo dosegli, odpremili smo 1.074 ton izdelkov, kar predstavlja 79% na plan. Tudi vrednost prodaje zaostaja za predvideno, dosežena je bila le 71%. Močno zaostaja izvoz, dosegli smo le 46% predvidene vrednosti izvoza, v prvih štirih mesecih pa le 38%. Vzrok nerealizacije plana izvoza je v tem, da smo skoraj v celoti zasedeni z naročili za domači trg, na tujem trgu pa smo nekonkurenčni, saj so naše prodajne cene previsoke. Zaradi previsokih cen repromateriala se nam ne splača prodajati v izvoz. Delno bi lahko še povečali izvoz TOZD verigarina, vendar so zmogljivosti že za vse leto zasedene. Izvoz TOZD kovačnica bi bil tudi večji, vendar so prodajne cene na tujem trgu tako nizke, da ne bi z njimi pokrili niti variabilnih stroškov. Na vsak način moramo v prihodnjih mesecih proizvodnjo povečati in tako omogočiti normalno prodajo. Le tako bomo uspeli izpolniti tudi finančni plan in popraviti nekoliko slabši uspeh prvih treh mesecev.

Marjana Kozamernik,
dipl. oec.

Dan mladosti

Smo v mesecu maju in tudi letos je potovala štafeta po vsej naši domovini Jugoslaviji.

Na njeni poti jo mladinke in mladinci vedno s ponosom nosimo, saj se zavedamo, da je namenjena tovarišu Titu, ki je največji prijatelj mladine. Tito je prav tako prijatelj vseh ljudi in narodnosti sveta. To nam dokazujejo njegova številna potovanja po svetu.

Istočasno s Titovim rojstnim dnevom praznujemo mladi iz vse Jugoslavije svoj praznik — dan mladosti. Vendar se to praznovanje razširi z raznimi prireditvami in tekmovanji na cel mesec maj — mesec mladosti.

Mladi v tem času organiziramo razna športna tekmovanja, kulturne manifestacije, razne kvize in drugo. Kar je pa najvažnejše vsako leto, nosimo po vsej domovini zvezno štafeto mladosti, ki je simbol ljubezni in pripadnosti tov. Titu, našemu maršalu, naši politiki miroljubne koeksistence, neuvrščenosti in našemu družbenoekonomskemu sistemu.

Štafeta mladosti potuje iz rok v roke mladim iz vse Jugoslavije. Celih 42 dni in prepotuje na tisoče kilometrov. Na vsej njeni poti jo mladi množično spremljamo in pozdravljamo in v ta namen organiziramo sprejeme s kulturnimi

prireditvami. Kot verjetno vsi veste, je štafeta palica, namenjena našemu predsedniku republike, na svoji poti prišla tudi skozi Lesce. Mladinske organizacije iz KS Lesce smo bile zadolžene, da pripravimo osrednjo občinsko proslavo ob njenem sprejemu. Organizirali smo jo pred Tovarno verig Lesce. Štafeto je pričakalo veliko krajanov Lesc. Na našo željo je palica potovala tudi skozi našo delovno organizacijo. Slavnostni govornik na prireditvi je bila sekretarka občinskega komiteja ZK Radovljica tov. Vidic Vlasta. V pozdravnem pismu so delovni ljudje, občani in mladina občine Radovljica, zaželeli tov. Titu ob njegovem 86. rojstnem dnevu še na mnoga leta in da bi nas še dolgo vodil.

Tov. Tito je bil pobudnik celotne naše politike, po zmagi pa smo pod njegovim vodstvom združili sile za obnovo porušene domovine, uresničili petletni načrt, uvedli delavsko samoupravljanje in družbeno upravljanje v naši socialistični domovini. V mednarodni politiki je eden izmed najbolj uglednih in cenjenih borcev za mir in miroljubno koeksistenco, za pravico do samoodločbe in enakopravnost med narodi. V praksi in teoriji je prispeval največji delež k naši posebni poti v socializem in boju za mir.

Vse, za kar smo se bojevali in kar smo pomembnega dosegli v zadnjih letih, ter danes imamo in gradimo: svobodo, nacionalno samostojnost, miroljubno in neuvrščeno politiko — vse to je vzkliko iz političnega programa in bojnih gesel delavskega razreda in njegove partije pod Titovim vodstvom. Tovarišu Titu želimo, da bi še veliko let tako vestno in dosledno opravljal svojo funkcijo predsednika SFRJ, kot jo je do sedaj.

Lahko smo ponosni, da imamo takega predsednika kot je tov. Tito. Čestitkam vseh narodov in narodnosti ob njegovem rojstnem dnevu se pridružujemo tudi mi in želimo, da bi bil še dolgo med nami.

Ob tej priliki bi tudi čestital vsem mladinkam in mladincem Tovarne verig ob dnevu mladosti in jim želim čim več delovnih uspehov.

Marjan Puhar

Pred 11. kongresom ZKJ

Po uspešnem delu kongresov ZK republik in pokrajin bo v juniju v Beogradu še eno pomembno dejanje v letošnji kongresni aktivnosti ZK — 11. kongres ZK Jugoslavije. Tako kot na republiških bodo tudi delegati 11. kongresa ZKJ ocenili izpolnjevanje nalog, zadanih z resolucijo 10. kongresa ter se dogovorili o nadaljnji konkretizaciji preobrazbe v naši družbi. Poglavitna naloga, za katero si je ZK vselej prizadevala je, da delavski razred neposredno zagospodari nad pogoji in rezultati svojega dela, da na temelju dinamičnega in stabilnega materialnega razvoja postane v pravem pomenu besede odločujoča sila družbe. Družbena lastnina proizvodjalnih sredstev kot osnova osvoboditve dela in delavskega razreda ter bistveno določilo so-

cializma, predpostavlja neposredno upravo delavca nad njimi, ki jih ustvarja sam in jih vsak dan obnavlja in ki so v bistvu njegovo minulo delo. To so besede tov. Tita.

Prav dosežki od ustavnih amandmajev leta 1971 pa preko sklepov 10. kongresa, nove ustave in zakona o združenem delu so omogočili sklep, do katerega je v svojem delu o smerih razvoja našega političnega sistema prišel tov. Kardelj. Naša družba je namreč dobila lastno močno družbenoekonomsko vsebino in strukturo, s čimer se razvija na temeljih, ki jih gradi sama, ne pa na temeljih, ki bi bili »izposojeni« ali prevzeti od prejšnjih družbenih sistemov. Ta sklep ima izjemen akcijski pomen, predstavlja tu-

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

di osnovno gradivo in rdečo nit predkongresnih in kongresnih razprav ter jasno in utemeljeno nakazuje vizijo nadaljnega razvoja.

Glede na obsežno področje delovanja ZK, ki se mora s svojo avantgardnostjo odraziti v vseh družbenih sredinah, je zelo težko govoriti o bolj ali manj bistvenih vprašanih sedanjega trenutka, vsekakor pa je treba poudariti njen pomemben boj na področju dviga proizvodnje in reproduktivne sposobnosti gospodarstva in s tem krepitve ekonomske stabilnosti naše skupnosti.

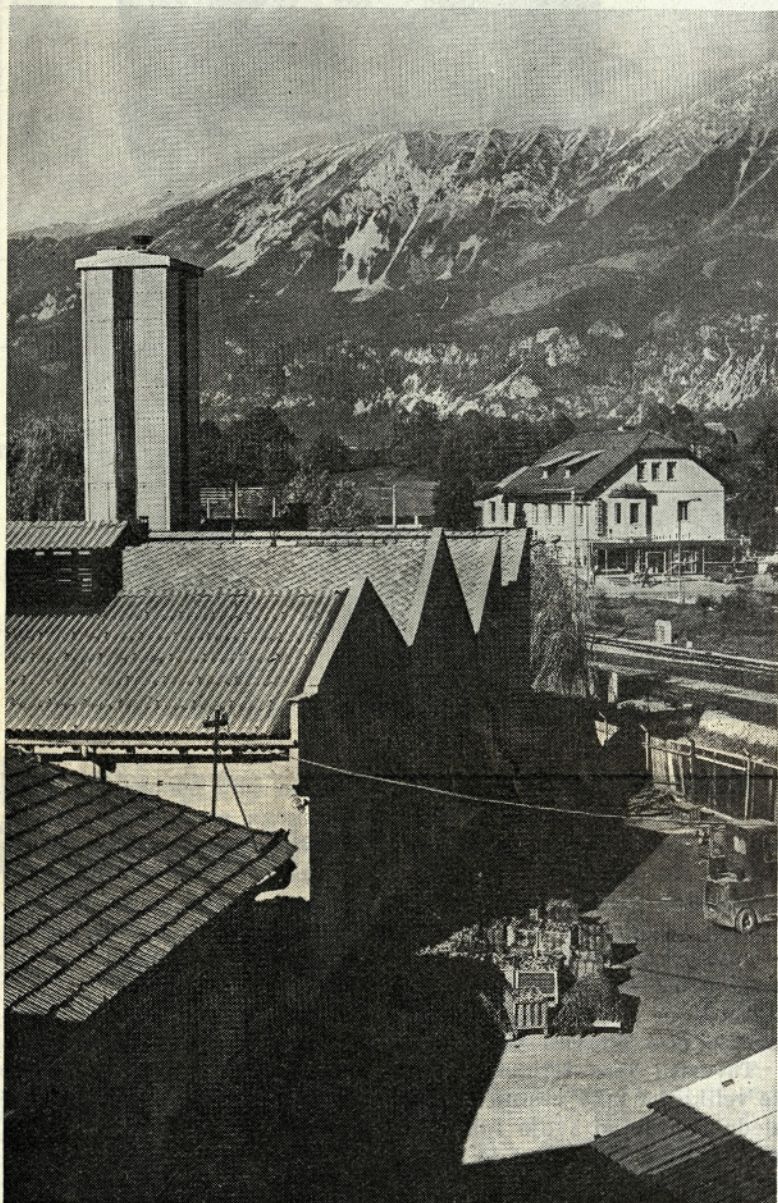
Kot spodbudno za nadaljnje delo je treba spomniti na na-

slednje dejstvo: leta 1950 je bil družbeni proizvod na prebivalca v Jugoslaviji za tretjino pod svetovnim povprečjem, leta 1975 pa že tretjino nad svetovnim povprečjem.

Družbeni uspehi nikakor ne pomenijo, da smo dosegli stanje, s katerim smo lahko zadovoljni, saj mnoga dejstva opozarjajo, da pri uveljavljanju ustave še nismo premagali formalizma.

Prizadevanja, da bi tudi tu ravnali skladno s politiko in usmeritvijo ZK, ostajajo tudi v prihodnje ena najpomembnejših nalog komunistov.

Melink Gvido,
dipl. ing.

Družbenoekonomski položaj kovinsko-predelovalne industrije občine Radovljica

Marx: Tista družba je perspektivna, ki je ekonomska

Ko ugotavljamo družbenoekonomski položaj katerekoli dejavnosti, ne moremo mimo osnovnih pogojev gospodarjenja. Za kovinsko-predelovalno industrijo je nasploh, v naši občini pa še posebej, značilno, da so ti pogoji iz leta v leto težji. Za kovinsko industrijo radovljiške občine je karakteristično, da prevladuje materialno intenzivna proizvodnja z relativno nizko stopnjo predelave, ki je neposredno vezana na črno metalurgijo. Problemi na relaciji črna metalurgija — kovinska industrija, kot je že znano, izhajajo iz strukturalnih problemov našega gospodarstva. Za odpravo teh smo v naših družbenoekonomskih planih dali prioriteto razvoju črne metalurgije in poskušamo okrepiti njeno reproduktivno sposobnost. Izvajanje tega se uresničuje tako, da se akumulacija iz ostalih panog preliva v črno metalurgijo. V našem tržnoplanskem sistemu blagovne proizvodnje se to izvaja v glavnem preko sistema cen. Tako so se v času med dvema kongresoma cene reprodukcijskega materiala zvišale za ca. 1,5-krat, v istem času pa so cene izdelkov kovinske industrije občine Radovljica porasle za ca. 0,8-krat. Iz tega izhaja, da so prodajne cene kovinske industrije, ki so pod družbeno kontrolo in so v pristojnosti federacije, porasle le sorazmerno z udeležbo osnovnega materiala v strukturi cene. Vendar je postopek uveljavljanja tudi tega dela zelo zapleten in dolgotrajen. V tem času se akumulacija neposredno odliva iz kovinske industrije v druge sfere.

Poleg teh beležimo hiter porast drugih materialnih stroškov in splošne ter skupne porabe, ki je hitrejša od rasti družbenega proizvoda. Če si ogledamo strukturo proizvodnih stroškov, vidimo, da se stalno spreminja. Z intenzivnejšo predelavo se manjša delež osnovnih surovin. Pred leti so stroški osnovnih surovin predstavljali polovico lastne cene izdelka, zdaj pa se je delež zmanjšal na 40%. Osebnih dohodki, gledani z vidika stroškov, predstavljajo petino, obveznosti po samoupravnih sporazumih in pa prispevki in davki iz bruto osebnih dohodkov pa desetino v strukturi stroškov. Na zmanjšanje fizične porabe materiala lahko vplivamo, saj smo v preteklih letih zmanjšali odpadek in izmet, ne moremo pa vlivati na stalno povečanje cen reprodukcijskega materiala. Od nas je odvisna le racionalna uporaba proizvodnih sredstev in pa čimboljši izkoristek delovnega časa.

Edini izhod v premostitvi teh nesorazmerij pa je porast produktivnosti dela. V času med obema kongresoma ni bil ta porast na takšnem nivoju, da bi lahko obdržal akumulativno sposobnost kovinske industrije na istem nivoju, prav pa bi bilo, da bi jo zvišal. Pomembno zvišanje produktivnosti v tej panogi pa je edino možno iz naslova boljše organizacije in tehnologije ter hitrega aktiviranja investicij.

Če pregledamo podatke o gibanju fizičnega obsega proizvodnje kovinsko-predelovalne industrije v zadnjih desetih letih, ugotavljamo, da ni bilo bistvenega porasta. Prav tako pa se tudi zaposlenost ni povečala v taki meri, da bi s tem negativno vplivala na rast produktivnosti dela. Pokazalec produktivnosti dela, merjen s fizično proizvodnjo na zaposlenega, kaže na stalno rast, saj se je proizvodnja vsako leto povečala. Izjemno je bilo leto 1977, ko je zaradi znatnega zmanjšanja izvoza padla proizvodnja. Bistvenega padca prodaje na tujem trgu ni bilo možno v celoti nadomestiti s prodajo doma.

Pri merjenju produktivnosti ne moremo ugotavljati le porasta v fizičnem obsegu proizvodnje, pač

pa moramo upoštevati tudi spremembe v asortimanu proizvodnega programa. Prav v zadnjih letih je prišlo do sprememb v proizvodnem programu, saj težimo k čimbolj kvalitetnim izdelkom, v katere bomo vložili čimveč dela in pa predelave. K temu nas silijo tržne razmere, saj našo proizvodnjo usmerjamo v prvi vrsti za zadovoljitev potreb domačega trga, skušamo pa proizvajati take izdelke, ki se v večji meri uvažajo. To so v glavnem kvalitetni izdelki. Zato smo tudi vsa investicijska vlaganja v zadnjih letih usmerili v razširitev zmogljivosti, ki omogočajo višjo stopnjo predelave. Pri tem se pogosto srečujemo s problemom pridobivanja uvoznih dovoljenj za nakup investicijske opreme, še posebno je ta problem pereč v letošnjem letu, saj so splošne uvozne omejitve poznane. Opremo za proizvodnjo v kovinsko-predelovalni industriji pa v večini proizvajajo zahodne države. Zaradi vseh teh ovir se čas aktiviranja investicij sorazmerno podaljšuje in prvotno predračunsko vrednost investicije podraži, kar povzroča, da vseh investicij ne moremo realizirati.

Z druge strani se v jugoslovanskem prostoru gradijo nove proizvodne zmogljivosti za isto vrsto izdelkov, ki pogostokrat predstavljajo podvajanje kapacitet. To ima za posledico nizko korišćenje kapacitet in zvišanje lastnih cen, kar še otežkoča že tako slabo konkurenčno sposobnost. Edini izhod iz takšnega položaja kovinska industrija vidi v prestrukturiranju proizvodnje in prehodu v višjo stopnjo predelave. Takšne tendence se kažejo v obstoječih investicijah in investicijskih programih.

Ko sprejemamo razvojne programe in pa kasneje konkretizacijo teh v letnih gospodarskih načrtih, se odločamo o prodajni usmeritvi. S tem, da izvažamo eno tretjino izdelkov, ustvarjamo de-

vizna sredstva. Oblikujemo jih iz retencije in devizne amortizacije. Vseh deviznih sredstev ne koristimo sami, saj je izvoz približno 70% večji od uvoza. Prodajne cene, dosežene v izvozu, so navadno znatno nižje od cen na domačem trgu. Da bi delno nadomestili izgubo, ki nastaja pri izvozu, si v okviru SOZD Slovenske železarnne pomagamo z internim sistemom premiranja izvoza. Prav tako se povezujemo pri enotnem nastopanju na zunanjem trgu, tako pri nižjih cenah, bi bila tudi naša uvoza blaga kot pri izvozu. Takšna povezanost pozitivno vpliva na medsebojne odnose, saj npr. nekatere OZD koristijo pravice pri uvozu reprovromateriala, ki nastajajo pri blagovni menjavi z vzhodom, katere pa so pridobile druge OZD. V naši delovni organizaciji se ne strinjamo s sistemom, ko uvozniki še vedno pridobivajo na račun izvoznih OZD. Naš izvoz je v letu 1977 manjši za 28% kot leto prej, ker se razvite države zapirajo zaradi recesije. Kolikor bi še naprej uvažali reprovromaterial po vijati. Za prestrukturiranje proizvodnje konkurenčna sposobnost večja. Ker pa so cene materiala doma visoke, izvozne prodajne cene pa nizke, so nesorazmerja vedno večja.

Iz vseh navedenih razlogov je razvidno, da je tudi v prihodnje edini izhod v prestrukturiranju proizvodnega programa v čim večjo stopnjo predelave. Takšna proizvodnja ne bo imela negativnega vpliva na okolje, kar je v teh krajih zelo pomembno, saj je tu turistična dejavnost že tradicija in jo moramo tudi v prihodnje razvijati. Za prestrukturiranje proizvodnje pa moramo imeti popolno podporo vseh organiziranih socialističnih sil.

Referat tov. Glušič Mihe
na 8. kongresu ZK Slovenije

Naša samoupravljalna zavest

S pomladansko otoplitvijo — če odštejemo ledene može — ni prišlo samo drugo vreme, temveč tudi nov val referendumskega sporazumevanja. Napovedani paket sporazumov oziroma aktov, ki jih bomo sprejemali z referendumom, bo kot vse kaže nekaj manjši, kot je bil zadnjega januarja letos. Tudi tokrat pa bo eden od sporazumov obravnaval dohodek: sporazum črne in barvaste metalurgije SR Slovenije o skupnih osnovah in merilih razporejanja čistega dohodka in delitev sredstev za osebno in skupno porabo.

Osnutek panoškega sporazuma črne in barvaste metalurgije, kamor po sporazumu o delitvi dohodka od čistega dohodka dalje spada tudi Veriga, je šel v javno razpravo že v decembru lanskega leta. Med tem smo v Verigi sprejemali svoj sporazum o delitvi čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke. Toda na referendumu ni uspel. Marca je skupna komisija poslala predlog sporazu-

ma in od tedaj dalje se je pri nas pričelo čudno »mešetarjenje«, ki v načelih in teoriji samoupravljanja ni vprašljivo, v sami praksi pa utegne biti dokaj zapleteno. To »prekladanje«, kako bomo sporazum sprejeli, ki mu ne moremo reči taktiziranje v slabem pomenu, je bilo razrešeno s sklepom delavskega sveta, ki je na izredni seji presekal Gordijski voz različnih mnenj in stališč, kako se sporazum lahko sprejme. Odločitev je padla. Panoški sporazum bomo sprejemali z referendumom. Naloga nas vseh pa je, da se dovolj pošteno zavedamo odločitve in da smo zanjo pripravljeni tudi kaj storiti.

Panoški sporazum, ki ga večina premalo zbrano ocenjuje, je čisto zadovoljiv in sprejemljiv. Vendar ima pa napisan en samcat neljubi člen, ki ga svi dobro poznamo in ko bo sporazum sprejet, ga bomo morali tudi samo vpisati v naše osnove in merila za delitev osebnih dohodkov. To so dejstva.

Zveza komunistov Jugoslavije se zavzema za takšno socialno politiko, ki bo v skladu s temeljnimi cilji našega materialnega in družbenega razvoja. Ta politika bo dosledno izražala značaj socialističnih samoupravnih produkcijskih odnosov predvsem v tem, da bosta imela delavski razred in samoupravno družbeno delo v naslednjem obdobju odločilno vlogo pri graditvi in uresničevanju postavljenih nalog. V skladu s tem se Zveza komunistov zavzema predvsem za to, da bodo delo, ustvarjalnost in rezultati dela temeljna merila za družbeno vrednotenje ter izhodišče in podlaga za določevanje materialnega in socialnega položaja, stabilnosti in varnosti človeka.
Zveza komunistov se zavzema za nadaljnji napredek družbenega standarda, predvsem prehrane, rekreacije, počitka, izobraževanja, kulture itd., ki naj kar največ prispevajo h krepitvi psihofizičnih in drugih sposobnosti in razvoju popolne človekove osebnosti, usposobljene in pripravljene za učinkovito delo in ustvarjalno sodelovanje v družbenih zadevah.
Zveza komunistov se bo zavzemala za posebno in vsestransko družbeno skrb za otroke brez starševske skrbi, za otroke, ki so prizadeti v telesnem in duševnem razvoju, vzgojno zanemarjeni in podobno. Nujna je nadaljnja preobrazba otroškega dodatka, predvsem za zadovoljevanje potreb otroka v družini in za razvijanje neposrednih oblik družbene skrbi za otroke.
Iz gradiva za XI. kongres ZKJ

Delo odbora za kadrovske zadeve in skupno porabo

Dejstva pa so tudi druga plat. Ta druga plat medalje je v senci, ni tako vidna in ne tako konkretna vsakemu posamezniku. Je pa lahko za vse nas zelo neugodna in posledice zelo široke ter dolgoročne.

Pretežna večina temeljnih organizacij v SR Sloveniji je povezanih v neki panogi dejavnosti in medsebojnih odnosih, zlasti še glede meril izplačevanja OD. Zato se tudi Veriga ne bo mogla niti si ne želi izogniti panoškimi obvezam, ki so v panogi črne in barvne metalurgije za nas ugodnejše, kot so v kovinsko predelovalni industriji, kjer bi tičali, če ne bi bili povezani v slovenskih železarnah in jasno, kjer edino smo lahko še panoško povezani. Vedeti moramo tudi to, da bi ob odklonitvi, torej da ne sprejmemo panoške povezave, padli pod splošno republiško regulativo, ki določa razmerje med ustvarjeno akumulacijo in možnimi izplačili osebnih dohodkov in ki bi po izjavah delegata pri skupni komisiji pomenilo nad deset odstotkov manjše formiranje mase za izplačilo osebnih dohodkov.

Samoupravni sporazum črne in barvaste metalurgije o osnovah in merilih razporejanja čistega dohodka in osebnih dohodkov je republiški akt, v katerem so vključene vse velike in manjše delovne organizacije s področja črne in barvaste metalurgije. Praktično je takšen akt v rangu republiškega odloka, kar bi tudi bil, če se o vsem ne bi dalo samoupravno sporazumeti. Sporazum namreč v pozitivnem smislu rešuje to, da vsaj v isti gospodarski panogi niso prevelika odstopanja v izplačevanju osebnega dohodka celo na istih ali zelo sorodnih delovnih mestih. Zato je sporazum široko republiško družbenopolitično odprt in v neki obliki neizbežen. Težko, zelo težko si je zamisliti situacijo, da se Veriga ne sporazumeva na republiški ravni. In če se že to zgodi, si moramo tudi zamisliti situacijo, da so si vodstva delovne organizacije, TOZD in družbenopolitičnih organizacij naložili na hrbet breme, ki jim lahko zlomi vrat in polomi noge. Tega si pa resnično ne želimo. To bi pomenilo velike, velike težave in popularnost v negativnem pomenu za vse delavce kolektiva.

Odstotki na minulo delo so republiško priznani odstotki in smo ena redkih delovnih organizacij, ki še trmasto vztrajamo. Koliko časa še? Držali se nismo niti sindikalne liste. Za nas je naš stari sporazum bolj ugoden. Toda, težko se bomo izognili spremembam. Trenutne neugodnosti sporazuma bomo morali reševati drugače: z ustreznostjo razporeditvi nalog, boljše organizaciji, večjim učinkom dela in podobno.

Breme odgovornosti za sprejem sporazuma ne pade samo na vodstva in družbenopolitične organizacije v TOZD oziroma delovni organizaciji, temveč na nas vse enako. Pravzaprav ne gre za to, kdo je bolj in kdo manj odgovoren. Gre le za zdrav razum. In kdor ne uvidi tega prej, uvidi malo kasneje. Vsaka šola pa nekaj stane.

Janko Stušek

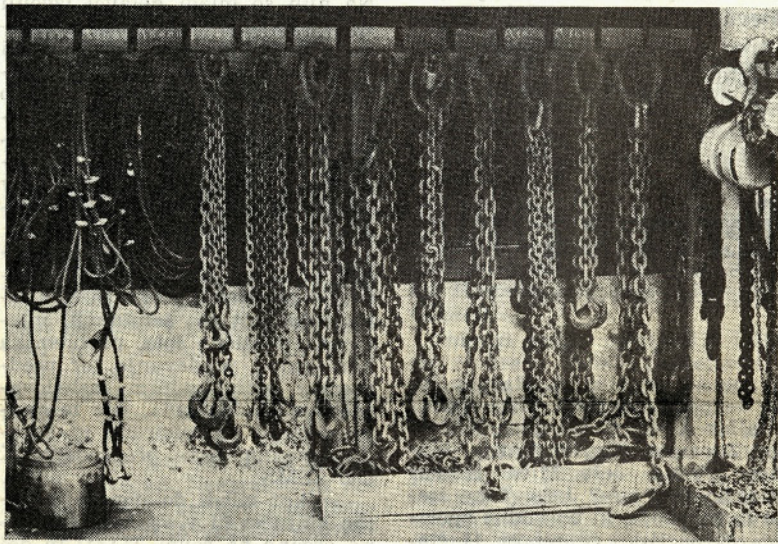
Odbor za kadrovske zadeve in skupno porabo je izvršilni organ DS DO in je sestavljen od predstavnikov vseh TO in delovne skupnosti skupnih služb. Naloge in pristojnosti tega organa so določene v samoupravnem sporazumu o združitvi v DO.

V preteklih 8 mesecih mandatnega obdobja je odbor opravil naslednje naloge:

— razpis in podelitev kreditov za individualno gradnjo stanovanj;

— razpis in razdelitev stanovanj v stanovanjskem bloku SB 27, ki je v izgradnji;

— predlog podelitve štipendij za šolsko leto 1977/78, ki niso bile razdeljene v prejšnjem mandatnem obdobju ter

razpis štipendij za šolsko leto 1978/79 ter

— vrsto drugih po obsegu manj pomembnih nalog.

O sklepih odbora po vseh teh vprašanjih so bili delavci v glavnem obveščeni v Informatorju.

Že iz samega pregleda opravljenih nalog se vidi, da ta samoupravni organ v naši DO obravnava najbolj občutljivo problematiko na sedanji stopnji družbenoekonomskega razvoja, saj so stanovanjske razmere elementarni kazalec življenjskega standarda delovnih ljudi. Čeprav naša delovna organizacija že vrsto let intenzivno vlaga v stanovanjsko izgradnjo, kar ji omogoča sorazmerno visoka izdvajanja sredstev v sklad skupne porabe in delno prispevki prosilcev za nova stanovanja, je še vedno veliko nerešenih stanovanjskih problemov. Še vedno je veliko naših delavcev, ki lahko rečemo, sploh nimajo stanovanja, kakor tudi tistih, ki nimajo glede na število družinskih članov in sprejete stanovanjske standarde ustreznih stanovanj. O tem najbolj priča število prosilcev za stanovanja.

Prosilcev za kredite za individualno gradnjo je bilo 64. Vse prošnje so bile ugodno rešene in je bilo razdeljeno v skupni vrednosti 1,612.000 din

kreditov. V odboru in pristojnih strokovnih službah smo se prizadevali, da bi prošnje za kredite čimprej rešili, tako da bi prosilci lahko črpali kredite že na začetku gradbene sezone. Smatram, da smo v tem uspeli, zataknilo pa se je pri tehničnih poslih sklepanja kreditnih pogodb. Proti pričakovanju je to, da pri razdeljevanju kreditov ni bilo pritožb, razen dveh — treh zaradi tehničnih napak, katere smo hitro odpravili, tako da je razdeljevanje kreditov potekalo relativno mirno.

Prosilcev za razpisanih 23 stanovanj v novem bloku, za katere prosilci prispevajo 10% vrednosti stanovanj, je bilo 75, brez tistih, ki so pozneje odstopili. To je tudi eden od kazalcev stanovanjskih razmer in pripravljenosti prosilcev, da z lastno udeležbo pridejo do stanovanja. Seveda, pri takšnem

razmerju stanovanj in prosilcev, je razdeljevanje stanovanj zelo zahtevna in odgovorna naloga. Razumljive so pritožbe za vsako točko v rang listi, ki lahko pomeni imeti ali ne imeti krov nad glavo. Ker je stanovanj zmeraj manj kakor potreb po stanovanjih, je razumljivo, da odbor, ki razdeljuje stanovanja postane nepriljubljen pri ljudeh. Edino merilo pri oddajanju stanovanj in kreditov, po katerem se odbor ravna, je Samoupravni sporazum o odobranju stanovanjskih kreditov in oddajanju stanovanj v uporabo, pri čemer upošteva interese DO in vseh prosilcev. Ta sporazum predstavlja voljo večine delavcev naše DO, ki so ga sprejeli in ki so nam zaupali, da ga izvajamo. Zaradi tega odbor ne more na sebe prevzeti popolne odgovornosti »pravičnosti« reševanja določenih primerov, ampak prevzema odgovornost, da so vsi primeri rešeni v skladu z omenjenim sporazumom. Praksa je pokazala, da v času uresničevanja samoupravnih aktov, kar hitro ugotovimo pomanjkljivosti in se jezimo, v času javne razprave in sprejemanju teh aktov smo več ali manj neaktivni in se odločamo bolj po inerciji.

Poleg teh prošenj za novi blok, imamo evidentiranih in ocenjenih še okrog 50 prošenj za stara stanovanja. Kompletna rang lista teh prosilcev bo ob-

javljena takrat, ko bodo dokončno rešene pritožbe na razdelitev stanovanj v novem bloku. Namreč, rok za pritožbe v času pisanja tega članka še ni potekel.

Ko so v tem članku že podani nekateri indirektni odgovori na številna vprašanja kriterijev odbora, naj omenim še to, da so prosilci iz TOZD TIO popolnoma enakopravni s prosilci iz drugih TOZD. Že s samo integracijo smo postali vsi enaki, kar jim daje moralno pravico do enakosti. Ker so sredstva za kredite in za novi blok ustvarjena po integraciji in bodo ustvarjena iz tekočega poslovanja, delavci te naše

TOZD imajo popolno materialno pravico, saj združujejo svoja sredstva v sklad skupne porabe enako kot vsi ostali delavci.

Na koncu naj še omenim, da je odbor za kadrovske zadeve in skupno porabo po novem sporazumu o združitvi v DO pristojen za dodeljevanje štipendij, ni samo predlagatelj kot doslej. Dodeljevanje štipendij na predlog ustreznih strokovnih služb, naj bi res v prihodnje potekalo izključno preko tega odbora, tako bi se izognili dvojnih rešitev kot so bili primeri v preteklosti.

Predsednik odbora
Jure Pejič, dipl. oec.

Sindikalna priznanja

Na tradicionalnem prvomajskem srečanju delovnih ljudi radovljiške in jeseniške občine pri Šobcu se je kljub slabemu vremenu zbralo prek 1000 ljudi. V bogatem kulturnem programu sta sodelovali godbi na pihala z Jesenic in iz Lesc, recitatorji in pevski zbor. Slavnostni govornik je bil Štefan Nemeč, predsednik zbora ZSD SRS. Tudi na letošnjem zborovanju so bila podeljena priznanja in srebrni znaki ZSS šestnajstim sindikalnim delavcem iz občine Radovljica, med njimi štirje naši delavci. IO OOS iz TOZD in SS ter sekretariat KOOS je predlagal 21 možnih kandidatov občinskemu sindikalnemu svetu Radovljica. Ker je bilo na voljo za celo občino le 16 priznanj in srebrnih znakov, je ObSS od predlaganih izbral le štiri. To so:

DOBNIKAR BOGO, roj. leta 1921, v naši DO v organizaciji dela od 1948. leta, ves čas je bil družbenopolitično aktiven, s svojim delom je dajal vzgled mladim, v teh 20 letih je opravljal razne odgovorne dolžnosti, med drugimi je bil dve mandatni dobi predsednik DS DO, eno mandatno dobo predsednik OOS DO, dve mandatni dobi tajnik sindikata v vijakarni, bil je večkrat član raznih odborov in komisij itd.

VIDIC MIRA, roj. 1936. leta, zaposlena v TVL od rane mladosti, od leta 1959 dela kot tajnica OOS in KOOS oziroma družbenopolitičnih organizacij v DO. Poleg tega pa od leta 1969 vodi blagajno KOOS Veriga in za osrednjih organizacij sindikata, blagajno vzajemne pomoči, ZK, KPD in opravlja za vse organizacije ostala administrativna dela. Je vestna in marljiva delavka in zato zasluži to visoko priznanje.

LIPUŠ SLAVKO, rojen leta 1921, je aktiven sindikalni delavec že od leta 1947, že pred

zaposlitvijo v naši delovni organizaciji je bil predsednik sindikalne podružnice v tovarni orodja Zreče. V naši DO dela od leta 1950 in je bil takoj izvoljen v IO sindikata TVL, leta 1951 pa za predsednika IO. Od leta 1952 do 1958 je bil predsednik OOS v Radovljici, član OSS v Kranju, član plenuma in sveta republiškega odbora kovinarjev Slovenije, bil je tudi tajnik sindikata v TVL in opravljal mnoge druge odgovorne funkcije v sindikatu in organih upravljanja.

POGOREVC HUBERT, roj. leta 1942, je več let aktivno deloval v samoupravnih organih in političnih organizacijah in s svojim delom vplival na uresničevanje delavskih interesov in veliko prispeval za razvoj socialističnih samoupravnih odnosov v TOZD kovačnica in celotni delovni organizaciji. Že od leta 1959 je bil član odbora sindikata TVL in je to dolžnost opravljal v presledkih leta 1966, 1967, 1971 in 1972. Sedaj je član IO OOS kovačnica že dve mandatni dobi, opravljal je funkcijo predsednika v OOS kovačnica, leta 1966 in 1967 pa je bil tajnik te organizacije. S tovariškim odnosom do sodelavcev in prizadevnostjo na delovnem mestu in v OOS je veliko prispeval pri uveljavljanju samoupravljanja in sindikalnih odnosov.

Vsi štirje dobitniki priznanj in srebrnega znaka ZS Slovenije so to veliko priznanje zaslužili.

Ob tej priliki vsem skupaj iskreno čestitam v svojem imenu kakor tudi v imenu sekretariata KOOS. Obenem želim, da bi s svojim delom in aktivnostjo v sindikalnem delu zaslužili še zlati znak ZS Slovenije.

Jože Hozjan

**ČLANKE ZA NASLEDNJO ŠTEVILKO
SPREJEMAMO DO 14. JUNIJA 1978**

Odgovori na vprašanja

Tokrat smo postavili nekaj vprašanj predsedniku delavskega sveta delovne organizacije tov. Janša Radu, ki je odgovoril kratko in jedrnato.

VPRAŠANJE

Skoraj deset mesecev je minilo, odkar ste izvoljeni za predsednika DS DO. V tem času ste imeli možnost spoznati delovanje delegatskega sistema upravljanja. Ali se delegacije in delegati kot posamezniki pri sprejemanju važnih odločitev na sejah DS v zadostni meri poglobljajo v bistvo problemov, ali je bilo čutiti vpliv neposrednih proizvajalcev na posamezne odločitve? V kakšni meri je še prisoten vpliv strokovnih služb, posameznikov ali skupin na posamezne sklepe?

ODGOVOR

Delegacije, kakor tudi posamezni delegati so se pri sprejemanju važnih odločitev poglobljali v svoje delo. Res pa je, da niso v zadostni meri obravnavali posameznih problemov v okolju, kjer delajo. Še vedno ni čutiti zadostnega vpliva neposrednih proizvajalcev na posamezne odločitve. Prisoten je še vpliv posameznikov, ki skušajo zaključek nekega problema speljati v svojem interesu.

VPRAŠANJE

Kako se pripravljajo materiali za seje DS? Ali jih delegati dobivajo pravočasno? Ali se materiali predhodno obravnavajo, ali je gradivo preveč komplicirano oziroma premalo razumljivo? Kaj bi v zvezi s tem bilo potrebno še izboljšati?

ODGOVOR

Predloge za seje zbira tajnica samoupravnih organov. Material pripravijo predlagatelji, oziroma strokovne službe. Delegati po TOZD prejmejo material za sejo najmanj 5 dni pred vsako sejo DS DO. Razprava na posamezna vprašanja, ki se pripravljajo za DS, poteka predhodno na DS TOZD. Prizadevamo si, da bi bilo gradivo čim manj komplicirano, čim bolj razumljivo vsakemu delegatu in kar se da strnjeno. Zaželeno je, da bi predlagatelji in strokovne službe predloge za seje DS DO pravočasno oddajali, predlogi sklepov pa naj bi bili usklajeni z zakonom o združenem delu, ki se postopoma tudi uresničuje.

VPRAŠANJE

Delavski svet DO ima svoje odbore in komisije. Kako ti delujejo, kaj bi bilo potrebno v sistemu njihovega dela še izboljšati? Ali bi lahko pohvalili katerega od teh organov za aktivnost oziroma grajali za pasivnost?

ODGOVOR

Odbori in komisije DS DO delujejo povsem samostojno. Nekatere komisije in odbori delujejo po pravilniku, druge pa po sprejetih načelih. Zdi se mi, da DS DO premalo spremlja delo teh komisij in odborov.

Pomembno vlogo ima komisija za uresničevanje ZZZ, ki na vsaki seji DS DO poroča o svojem delu. Aktiven je tudi odbor delavske kontrole DO. Ne podcenjujem dela ostalih odborov in komisij, vendar smatram, da bi občasno lahko seznanile DS DO s svojim delom.

VPRAŠANJE

DS DO in vse ostale samoupravne organe, kakor tudi politične organizacije in strokovne službe čaka v tem letu mnogo važnih odločitev zlasti na področju uresničevanja ZZZ in sprejemanju številnih samoupravnih sporazumov, ki so za naše delavce zelo važni. Kako se pripravljate na to obsežno delo in akcije? Ali imate izdelan plan dela in kako mislite pristopiti k realizaciji teh vprašanj?

ODGOVOR

Na področju uresničevanja ZZZ in sprejemanja številnih samoupravnih sporazumov ima največjo vlogo komisija za uresničevanje ZZZ. Ta je zadolžena, da spremlja izvajanje že sprejetega akcijskega programa,

ma, zadolžuje nosilce nalog, da odgovorno in pravočasno delajo na izvajanju akcijskega programa dela. Kot sem že omenil, DS DO redno spremlja delo te komisije in izvajanje akcijskega programa. Žal pa nekateri nosilci posameznih nalog premalo resno delajo na tem programu.

VPRAŠANJE

Kaj bi radi priporočili delegacijam in delegatom v TOZD in SS, odborom, komisijam in strokovnim službam, da bi razprave o važnih vprašanjih predhodno uspešneje potekale, da bi bilo tako delo vseh samoupravnih organov in še posebno DS DO uspešneje oziroma olajšano?

ODGOVOR

Delegacijam in delegatom v TOZD in DSSS priporočam, da aktivno in odgovorno sodelujejo v razpravah na sejah DS DO. Prisluhneje naj tudi neposrednim proizvajalcem. Predvsem želim poudariti, naj delegati iščejo najbolj ustrezno in najbolj pravilno odločitev o nekem problemu in ne gledajo samo na koristi TOZD, iz katere izhajajo, temveč naj upoštevajo tudi koristi, cilje in politiko delovne organizacije kot celote.

R. Janša

Volilna konferenca sindikata

Po končanih občnih zbiorih OOS v TOZD in DSSS je bila organizirana in izvedena volilna konferenca osnovnih organizacij sindikata na nivoju DO. Konferenca je tekla po običajnem dnevnem redu tako, da smo najprej potrdili poslovnik o delu konference, izbrali organe konference ter komisijo za sklepe.

Na konferenci so podali poročila predsednik, tajnik, blagajnik, nadzorni odbor ter predsednik športne in kulturne komisije. Slišali smo predlog finančnega načrta KOOS za leto 1978 in poročilo službe varstva pri delu. Na konferenci smo verificirali člane KOOS, športne in kulturne komisije, izvolili njihove predsednike in podpredsednike. Izvolili smo tudi izvršni organ KOOS, sekretariat, ki ga sestavljajo vsi predsedniki IO OOS, predsednik KOOS in blagajnik. Konferenca šteje 24 članov — delegatov, iz vsake OOS po trije delegati, in sicer: iz kovačnice Piškur Peter — vodja delegacije in člana Košir Rudi in Erjavec Marjan; iz verigarne Jemc Ciril — vodja, člana Bele Jože in Gatej Romana; iz vijakarne Pintar Ivan — vodja in člana Stiperski Marjan in Beznik Jožica; iz sidrnih verig Derossi Anton — vodja, člana Zajdler Marjan in Kodras Ivo; iz vzdrževanja Trseglav Bojan — vodja, člana Moličnik Rajko in Veron Bela, iz industrijske opreme Gros Franc — vodja, člana Koselj Gaber in Klinar Irena; iz skupnih služb Majer Tomaž — vodja, člana Hozjan Jože in Tolar Aleksander in iz orodjarne Avsenik Milan — vodja, člana Smole Jože in Pogačar Branko.

V sekretariatu KOOS so izvoljeni: Hozjan Jože — predsednik, Trseglav Bojan — tajnik, Koselj Gaber — blagajnik, ostali člani pa so: Jemc Ciril, Pintar Ivan, Derossi Anton, Avsenik Milan, Gros Franc, Majer Tomaž, Piškur Peter. Tako šteje sekretariat 10 članov, ki bo vodil in koordiniral delo OOS v TOZD in DSSS ter izvrševal zadane sklepe KOOS Verige.

Športno komisijo pri KOOS pa sestavljajo izvoljeni športni poverjeniki iz OOS v sestavi: Vovk

Franci — predsednik, Ravnik Jože — podpredsednik, Bagi Tomo, Pafajer Alojz, Selan Emil, Primožič Zdravko, Kunšič Matija, Mohorč Franc, Ješe Mičo, Humar Branko in Fajfar Jože. Tako šteje ta komisija, ki bo vodila športno-rekreacijsko dejavnost, 11 članov.

Kulturna komisija pa ima devet članov, in sicer: Nerat Jožica — predsednik, Kunstelj Janko — podpredsednik in člani: Legat Olga, Klavora Zdravko, Beznik Jožica, Lukan Polona, Jelenc Dušan, Ličar Božo in Noč Ivica.

Na tej volilni konferenci smo potrdili tudi okvirne programe za delo KOOS, ki temelje na ustavnih načelih, kongresnih dokumentih ZK in Zveze sindikatov Slovenije ter v skladu ZZZ. Na osnovi teh okvirnih programov bomo za konkretno delo pripravili kratkoročne in dolgoročne akcijske programe, seveda z nalogami, ki jih bo naložil 9. kongres ZSS.

Sprejeta sta bila tudi programa za delo športne in kulturne komisije. Oba sta enoletna in vsebujeta konkretne akcije. Za izvedbo sprejetih programov potrebujemo določena finančna sredstva, ki jih bomo trošili v določene namene v skladu z zakonom o financiranju dela OOS. Izvolili smo tudi nadzorni odbor, ki ima nalogo nadzorovati finančno poslovanje KOOS in o tem poročati KOOS najmanj enkrat letno. Predsednik nadzornega odbora je Bak Alojz, podpredsednik Korosec Franc, člani pa Sovič Jože, Zupan Ivo, Primožič Zdravko, Lipuš Slavko, Kenda Janko in Antonič Marjan.

Pred konferenco so vsi IO OOS obravnavali vsa poročila, predloge okvirnih programov dela za 4-letno mandatno obdobje in finančni načrt. Vse to je bilo na konferenci brez večjih pripomb sprejeto. Volilne konference se je od 24 delegatov udeležilo 20, od 25 vabljenih gostov pa 21, kar pomeni zadovoljivo udeležbo. V razpravi na poročila, programe dela in finančni načrt je sodelovalo 14 delegatov in gostov. Zaradi obširnosti teh razprav ne objavljamo v glasilo.

J. Hozjan

Delo OO ZSMS

Kot ste že lahko v našem časopisu prebrali, smo zaradi usklajenosti z Občinsko konferenco ZSMS Radovljica morali pohiteti in predčasno izvesti volilno-programsko konferenco v TOZD in DSSS. Tako so te potekale v mesecu maju, in sicer od 12. do 24. Na njih so mladi delavci izvolili nova vodstva osnovnih organizacij ZSMS za dve leti. Zaupali so jim vodenje mladinskih organizacij in jih zadolžili, da delujejo po vnaprej pripravljeni programski usmeritvi osnovne organizacije ZSMS, katero so prav tako soglasno sprejeli. Mladi delavci v TOZD in DS SS so sprejeli naslednje osnovne naloge:

— idejnopolitično usposabljanje mora biti naša osnovna naloga. To dosežemo preko raznih oblik dela, kot so: seminarji, mladinska politična šola, problemska konferenca, predavanje ter predvsem z individualnim zasledovanjem vseh dogajanj. Vse te oblike dela so organizirane in koordinirane na ravni predsedstva K OO ZSMS;

— kot mladi delavci se moramo vključevati v vse samoupravne organe na ravni TOZD in delovne organizacije in tako aktivno odločati o rezultatih svojega dela, ki je temelj naše nove ustave in Zakona o združenem delu;

— s svojim prizadevnim delom na delovnih mestih moramo prispevati k boljši produktivnosti;

— dobiti moramo resnične možnosti za strokovno in idejnopolitično izobraževanje ob delu;

— z vsemi osnovnimi organizacijami moramo sodelovati skupaj, pri vseh političnih, družbenih in delovnih akcijah;

— aktivno moramo delovati v smislu programa, ki ga izvaja predsedstvo K OO ZSMS in vse njegove komisije;

— ustvariti moramo takšne medsebojne odnose, da bo vsak mladinec našel svoje mesto in spoznal svoje naloge.

Marjan Puhar

Nesreče pri delu v aprilu

V aprilu je bilo šest nesreč pri delu. Poškodovani so se: Pogačar Marija in Papler Janez iz TOZD verigarne, Avsenik Janez iz TOZD sidrne verige, Marolt Mira iz skupnih služb, Halačević Ekrem iz TOZD kovačnica in Komac Marija iz TOZD industrijska oprema.

Ponovno opozarjamo vse delavce, ki se ponesrečijo pri delu, da zahtevajo od svojih neposredno nadrejenih izpolnitev inter-nega obrazca za prijavo nesreče. Brez omenjenega obrazca ne bodo oproščeni obvezne participacije pri zdravniku. Participacijo plačajo po novem tudi vsi, ki imajo nesrečo na poti z dela ali na delo. Vsaka nesreča pri delu mora biti prijavljena v 24 urah. Pri prijavah nesreč ne pozabite navesti priče!

V aprilu smo zabeležili šest začetih požarov v TOZD sidrne verige in enega v TOZD verigarne.

Vzroki požarov v TOZD sidrne verige so iskre, ki so vnele nafto za mazanje pri upogibanju členov. Pomanjkljivost smo v mesecu maju odpravili s tem, da za mazanje uporabljajo emulzijo. V TOZD verigarne se je vnelo žaganje v drgalnici.

iz SVD

Obrat priprave materiala II

Z izgradnjo obrata priprave materiala II v prostorih starega žicovleka in lužarne prehajamo na popolno pripravo valjane žice s površinskim čiščenjem in s pekanjem. Obenem je to konec lužarne, v kateri smo čistili žico s pomočjo žveplene kisline. Ta metoda je zahtevala veliko porabo pitne vode, žveplene kisline in apna. Odplake lužarne so kljub nevtralizaciji pomenile stalno nevarnost za onesnaženje tekočih voda. Prav iz tega razloga so našo zamisel, da preidemo na pripravo valjane žice po metodi pekanja podprli predvsem Zavod za vodno gospodarstvo in sanitarni inšpektoriat v Ljubljani. Obrat priprave materiala II je lociran v območju starega žicovleka, meri 43 x 8 m s prizidkom, ki meri 20 x 4,5 m. Na tej površini bodo po tehnološkem postopku montirane naslednje strojne naprave: ravnalni stroj Wafios, avtomatske strojne škarje PEDINGHAUS in peskalni stroj FISCHER.

Celoten prostor (razen prizidka) bo opremljen z mostnim dvigalom tako, da tod ne bo več notranjega transporta z viličarji. V prizidku bo v prvem polju postavljen stroj s ciklonom, v drugem pa drgalni boben (podzemne izvedbe) in v tretjem vhodna rampa za dobavo materiala na strojne škarje.

Prizidek je zaradi peskalne strojne skupine 2 m višji od bivšega žicovleka. Tako bo v tem obratu moč pripraviti ves potrebni material za izdelavo verig v OTV od Ø 14 do Ø 40 mm. Nova metoda priprave materiala pomeni tudi spremembo na upogibanju. Ne bo več na upogibalnih strojih materiala v kolobarjih, ampak upogibali se bodo narezani konci s pomočjo saržerja.

Morda ne bo odveč, če nekoliko opišem novi način priprave žice. Material od 14—16 mm dobimo iz železarn v kolobarjih (za navadne verige) in v palicah, dolžine 6 m (za rudarske verige). Material nad 26 mm je vedno v palicah. Material v kolobarjih se vloži na odvijalno vreteno ravnalnega stroja WAFIOS, ki poravnava in reže na določene dolžine, kot je potrebno za posamezne verige. Narezane konce z mostnim dvigalom in ustreznimi paletami prenesemo v komoro peskalnega stroja, kjer se očistijo po površini, da dobijo kovinski sijaj. Tako očiščene prenesemo na upogibalne stroje.

Če pa je material v palicah, se postavijo zvezi na rampo avtomatskih škarij, kjer se razrežejo na potrebne dolžine in potem peskajo tako, kot je zgoraj opisano. Na ta način razrezan in mehansko očiščen material se upogiba na upogibalnih strojih s pomočjo saržerja do premera Ø 26 mm. V tem območju varijo stroji Henen in Wafios, v območju od 26 do 40 mm pa stroji MRP III in ESAB skupina.

Nova tehnologija čiščenja in razrez materiala pomeni tudi spremembo dela na upogibalnih in varilnih strojih. Pri upogibanju direktno iz kolobarjev je orodje in ohišje stroja zelo obremenjeno, ker mora prenašati sile razreza in preoblikovanja. Zato je bila potrošnja orodja zelo velika in upogibalni stroji so bili pogosto v večjih popravilih. Novi način upogibanja s pomočjo saržerja zmanjša obremenitve (odpade razrez) in s tem podaljša življenjsko dobo stroja in orodja. Tudi pri varenju nastane sprememba, upogibana veriga je kovinsko čista in tako bodo varilne elektrode vedno v popolnem kontaktu in ne bo prihajalo do zažiganja členov. Ti so doslej povzročali veliko problemov. Obenem pa se pri kovinsko čisti upogibanju verigi podaljša zmožljivost varilnih elektrod.

Navedeno je le nekaj bistvenih sprememb pri izdelavi verig z uporabo novega tehnološkega postopka. Od tega pričakujemo predvsem boljši ekonomski efekt, kar je pri današnjem tržnem stanju odločilnega pomena. Vsa

strojna oprema je že doma, v izdelavi je mostno dvigalo, ki bo dobavljeno do konca maja. Gradbena dela izvaja gradbeno podjetje Grad Bled s svojimi kooperanti. Po planu naj bi bila gradbena dela končana v tem mesecu, vendar se bodo nekoliko zavlekla, zaradi nekaterih dodatnih del pri rušenju starega objekta. Predvsem zaradi tal, kjer so prej stale banje z lužino. Potrebno je bilo tla na območju stare lužarne sondirati. Izredne težave so bile pri betoniranju temeljev za dvigalno progo. Med obstoječimi stebri je 3,33 m prostora in pri vsakem ste-

Obiski v okoliških osnovnih šolah

Da bi zagotovili neovirani proizvodni proces dela v delovni organizaciji in da dosežemo programirane proizvodne rezultate, moramo med ostalimi pogoji zagotoviti tudi ustrezno število kvalificiranih delavcev. Že dolgo namreč ugotavljamo, da primanjkuje kandidatov, novih učencev za poklice kovinske stroke, ki jih v naši delovni organizaciji močno potrebujemo. Zaradi premajhnega števila vpisa kandidatov in vsakoletne določenih poklicev, ostaja vsako leto v tovarni več učnih mest praznih. V proizvodnem procesu pa nastajajo vrzeli, kajti brez zadostnega števila vsako leto na novo usposobljenih kvalificiranih delavcev si ne moremo zamisliti uspešne in kakovostne proizvodnje, kaj šele da bi jo razširjali, povečali. Nasprotno pa vemo, da je prav sedaj v toku izvajanja največja investicija v tovarni, saj je v gradnji velika orodjarna za izdelavo novih zahtevnejših orodij in razvoja dela v pnevmatski tehniki, za kar bo treba izobraziti še večje število novih kvalificiranih delavcev.

Da bi stanje ublažili, iščemo nove poti in metode. V ta namen smo imeli v tovarni, marca, sestanek — posvet z ravnatelji okoliških osnovnih šol, da se domeni o novi akciji za pridobitev večjega števila kandidatov učencev za poklice.

Dogovorili smo se, da običejno vse osnovne šole in povabimo na posvetovanje starše, katerih otroci končujejo osnovno šolo. Namen zblizanja in posvetovanja s starši naj bi bil, da bi staršem v sliki in z obrazložitvijo bolj približali poklicne delavce pri njihovem delu, da bi jih seznanili s pomenom njihovega dela in možnostmi napredovanja poklicnih delavcev v naši delovni organizaciji. Tako bodo starši lahko svetovali in usmerjali svoje otroke v poklic, katerega naj bi v življenju uspešno in z veseljem opravljali.

V ta namen smo skupaj z vzgojitelji v ZIC na Jesenicah, kjer se naši učenci teoretično usposabljujejo, posneli film o poklicih delavcev pri njihovem delu. Nekaj smo posneli v Železarni, nekaj pa v Tovarni verig. Ob filmih smo pripravili tudi komentarje.

S tako pripravljenim programom posvetovanja smo obiskali vse osnovne šole v občini. Najprej pa osnovno šolo v Bohinjski Bistrici. Posvetovanje je bilo združeno s tekmovalnimi programi učencev v šoli iz področja določenih dejavnosti, posebno plesnega tečaja.

Po ocenah sodeč so bili starši takega načina posvetovanja za usmerjanje učencev v poklice s predstavnikami delovne organizacije zelo veseli.

bru pride še steber za dvigalno progo. Med OTV in pripravo materiala II obstoji kanal za razvod elektropriključkov k posameznim strojem in napravam. Na teh mestih smo morali prilagoditi dvigalno progo tako, da kanal ni prekinjen. Zato je bilo treba nekoliko spremeniti načrte temeljev.

Kljub vsem težavam grede gradbena dela h koncu, v prihodnjih dneh bo izgotovljena betonska plošča nad prizidkom. Vzporno potekajo dela za premostitev bivše kanalizacije z upoštevanjem novih dovodov. V juniju bomo pričeli z montažo strojev, obenem pa bodo potekala dela na instalacijah za centralno ogrevanje, prežračevanje in električne instalacije. Kaj več o poteku del in morda o rezultatih poskusnega obratovanja bomo pisali v eni od naslednjih števil našega glasila.

Franc Bregar

Čisto okolje je sestavni del življenja, zato mora postati pravica in dolžnost vsakega delovnega človeka in občana. Okolje je najbolj dragocen element vsakega delovnega procesa od človeškega faktorja do surovine v delovnem in pomožnem postopku in je eden od najvažnejših elementov združenega dela v urbaništim in komunalnem urejanju prostora.

Izgradnja nove proizvodne hale

V eni izmed zadnjih številk glasila sem obljubil opis proizvodne hale za TOZD industrijska oprema in orodjarna. Opisane ne bi začel z golimi številkami in naštevanjem strojev, ki so razporejeni v zaključene enote. Predvsem je treba vedeti, da je treba za izgradnjo proizvodnega obrata in razmestitve strojev, poznati celotno tehnologijo, ki se bo v njem odvijala. Prav ta nam nakazuje smernice in postavlja pogoje, kako razporediti razne prostore in postaviti potrebne stroje.

Včasih pa je vendarle težko uskladiti razporeditev in tehnološki proces. Tedaj navadno iščemo kompromisne rešitve. Od uspešnosti le-teh je pa v veliki meri odvisno, kako se bo v resnici odvijala proizvodnja.

Pri zagotavljanju teh osnovnih pogojev bi morala sodelovati skupina strokovno usposobljenih ljudi, nikakor pa ne posameznik. Posameznik naj morda le usklajuje različna mnenja in jih skuša čim bolj približati tistemu idealnemu stanju, za katerim težimo, v resnici pa ni nikoli dosegljiv.

Omeniti moram, da se teh osnovnih konceptov nismo vedno držali in smo dostikrat naredili pol koraka, ko je bilo treba narediti celega. Vsekakor pa so nam take stvari povzročale dodatna dela, obenem pa marsikje povečale zamude pri izgradnji objektov.

Sicer pa se povrnimo k opisu proizvodne hale. Prihod v sam objekt je možen po tovarniški cesti ali pa z druge strani, s Šobčeve ulice. Ta dohod vodi mimo vratarja v prizidku obeh obratov po veznem hodniku v samo halo. Na desni strani vhoda opisane poti se nahaja brusilnica votlic, sledi splošna brusilnica in nato brusilnica orodja. Vse tri brusilnice zavzemajo tretjino proizvodne hale po dolžini in so obdane s steno, ki ima steklen pas. Takoj za tem so postavljene razne stiskalke in vrtni stroji. Sledijo v dveh vrstah razporejeni orodjarji in stroji za posebno obdelavo, kot na primer koordinatni vrtni stroj in podobno. Potem so stroji za erozijo, kopirni rezkalni in rezkalni stroji ter na koncu stružnice. Ta del hale se zaključuje s steno, za katero je varilnica in kovačnica za potrebe orodjarne. Na koncu proizvodne hale ob notranji tovarniški cesti je postavljena transfor-

matorska postaja za napajanje z električno energijo.

Na levi strani hale, gledano z iste strani, pa je najprej z mrežo obdano skladišče gotovih izdelkov, sledi končna kontrola, s steno zaprto skladišče orodja in na koncu tega prostor za mojstre. Vsi ti prostori zavzemajo približno tretjino hale.

Za mojstrsko pisarno je ograjen prostor, kjer je vmesna kontrola in merilnica. Ta mora namreč imeti ugodne pogoje glede prahu, temperature in vlažnosti. Nato sledi vmesno skladišče, obdano z mrežo in v nadaljevanju do konca hale težji rezkalni stroji, skobelni stroji, vhodna kontrola in skladišče surovcev. Nasproti trafo-postaje je razrez materiala in na koncu vezni hodnik med proizvodno halo in skladiščem, ki sega skoraj do nove plinske postaje.

Po vsej dolžini hale poteka široka transportna pot, kjer je možen transport z viličarji. Za transport težjih predmetov s pomočjo dvigala je sama konstrukcija strehe izvedena tako, da se lahko montira dvigalo do nosilnosti 350 kg. V ta namen je bilo potrebno izvesti poseben način napajanja strojev z elektriko, delovnim kompromisanim zrakom s pritiskom 6 kp/cm in zrakom za izpihanje. Podobne stvari bomo morali reševati tudi pri strojih, kjer rabimo hladilno vodo, odtok le-te in odsavanje zraka.

Opis hale za TOZD industrijska oprema in skupne stične točke med obema TOZD bom pripravil za prihodnjo številko glasila.

SGP Gorenjc je do zagotovitve roka izdelal temelje za halo, ki so jih delavci TRIMO — Trebnje že prevzeli. Že med izdelavo temeljev so nam dobavili celo strešno kritino, del fasadne obloge in tudi nosilne stebre. S samimi stebri čakamo zato, da jih bomo postavljali direktno s tovarnjaka v pripravljene točkovne temelje. No, o teh stvarih ste se lahko do sedaj prepričali, saj na gradbišču ne manjka obiskovalcev. Prav tako ste lahko opazili, da smo ukinili del starega daljnovečnega in sedaj dobivamo tok preko kabla, ki je položen po vsej dolžini energetskega kanala. Tudi lokalna mikronapetostna napeljava je izdelana s pomočjo kabla. Tako se lahko nemoteno lotimo izdelave kletnega dela prizidka.

Ivo Vukovič

Civilna zaščita v stanovanjskih hišah

Republiški zakon o gospodarstvu s stanovanjskimi hišami v družbeni lastni daje stanovalcem poleg širokih možnosti vplivanja na urejanje, vzdrževanje in varstvo stanovanjskega okolja ter razširjanje materialne osnove stanovanjskega gospodarstva tudi velike možnosti pri organizaciji hišne civilne zaščite in sodelovanja v samozaščiti. Čeprav zvezni in republiški zakon ljudski obrambi dokaj podrobno določata dolžnosti prebivalcev v tem pogledu, vendar brez vsestranskega zavestnega sodelovanja prebivalcev ne bi bilo mogoče ustvariti osnovnih prvin samozaščite stanovalcev niti v vojni niti ob hudih nesrečah, kot so potresi in požari.

Samoupravljanje v stanovanjskih hišah ni nič novega. Z ustanovitvijo samoupravnih stanovanjskih skupnosti je ponovno zaživela vloga hišnih svetov. Prav hišni sveti so tisti dejavniki, ki omogočajo stanovalcem najneposrednejše uveljavljanje njihovih pravic in potreb, med drugimi tudi glede civilne zaščite. Organizacija zaščite pred nesrečami in organizacija pomoči ter reševanja ob nesrečah, posebej v vojnem času, je prav gotovo najbližji in skupni interes vseh stanovalcev. Vse hude nesreče so pokazale, da so stanovalci in najbližji sosedji rešili največ življenj in materialnih dobrin. To jim je uspelo, ker so dobro poznali okoliščine in drug drugega in ker so bili prvi na kraju nesreče. Njihove akcije pri reševanju so bile tem uspešnejše, čim bolj so bili za to pripravljeni in organizirani.

Republiški zakon o ljudski obrambi podrobneje opredeljuje vlogo samoupravnih stanovanjskih skupnosti in hišnih svetov pri izpolnjevanju nalog v hišni civilni zaščiti in samozaščiti. V prvi vrsti gre za izvajanje ukrepov civilne zaščite, ki so bistvenega pomena prav v stanovanjskih naseljih. Zanimarjanje teh ukrepov bi pomenilo zanemarjanje življenjskih interesov vseh prebivalcev. Poleg zaščitnih ukrepov pred nevarnostmi pa je najpomembnejša usposobljenost in motiviranost prebivalcev za hitro vključitev v reševanje bodisi po hudi nesreči ali zračnem napadu. Pri tem pa imajo pomembno vlogo enote civilne zaščite, ki naj bi zagotovile, da bi se prebivalci načrtno vključili v reševanje v skladu s svojim znanjem in sposobnostmi.

Mladino usposabljammo za samozaščito v šolah po predpisanih učnih načrtih. Za ostalo prebivalstvo pa vključiti republiški sekretariat za ljudsko obrambo, ki je pristojen za to, vsako leto v programu pouka tudi tematiko s področja samozaščite. Ta dopolnilni pouk se izvaja v krajevnih skupnostih za prebivalstvo izven združenega dela, za vse zaposlene pa v organizacijah združenega dela. Žal pa nekateri delavci še niso doumeli, da je udeležba na tovrstnih predavanjih njihova dolžnost po zakonu o ljudski obrambi in v njihovo korist, da se zadostno usposobijo za ravnanje in obnašanje ob eventualnih nesrečah in v primeru vojnih akcij.

Dokajšen pomen pri poučevanju prebivalstva o ravnanju, bodisi ob hudih naravnih nesrečah ali vojnih akcijah, imajo tudi navodila, ki jih je pripravil in izdal občinski štab za civilno zaščito, ki so jih prejela vsa gospodinjstva s priporočilom, da jih razobešijo na vidnih mestih v stanovanjskih hišah.

Republiški zakon o ljudski obrambi določa, da hišni sveti v sodelovanju s pristojnimi štabi za civilno zaščito v krajevnih skupnostih skrbijo za organiziranje, usposabljanje in opremljanje enot civilne zaščite v stanovanjskih stavbah, potrebna sredstva za to pa zagotavlja samoupravna stanovanjska skupnost. O zagotavljanju denarnih sredstev za opremo v stanovanjskih stavbah določa 153. člen republiškega zakona o ljudski obrambi (Ur. list SRS št. 23/76) naslednje:

»Samoupravna stanovanjska skupnost zagotavlja finančna sredstva za kolektivno zaščito in za reševalno opremo v stanovanjskih stavbah, ki jih upravlja.«

Ugotoviti pa moramo, da hišni sveti v večini primerov teh obveznosti še ne izpolnjujejo, ali pa jih izpolnjujejo le delno. Breme organizacije splošnih enot civilne zaščite v stanovanjskih stavbah tako še vedno v glavnem sloni na krajevnih skupnostih. Spričo večjega števila stanovanjskih stavb, zlasti na območjih mestnih krajevnih skupnosti in industrijskih centrov, kjer je ta naloga še posebej aktualna, pa te ne zmorejo opravljati vseh organizacijskih in drugih nalog v zvezi s temi enotami. Tako delo pri organiziranju, usposabljanju in tudi opremljanju splošnih enot civilne zaščite zaostaja za razvojnim načrtom.

Stanje na tem področju torej zahteva primerne rešitve. Predvsem bo treba hišne svete prek kratkih tečajev, ki naj bi se jih udeležili predsedniki in člani, usposobiti za opravljanje nalog civilne zaščite.

Dan pred prazniki

Zadnji delovni dan aprila, točneje 26. aprila, je komisija za kulturo pri konferenci OOS TVL organizirala proslavo v počastitev ustanovitve OF in počastitev PRAZNIKA DELA.

Da bi bilo slavlje pristnejše in še bolj slovesno, smo povabili v tovarno naše bivše delavce in delavke — naše upokojene in jim ob snidenju pripeli simbolični RDEČI NAGELJ, jih seznanili z delom DO in jih pogostili.

Vse priprave (ni bilo ravno malo) so bile skrbno izvedene in napočil je svečani trenutek.

Godba na pihala DPD SVOBODA LESCE je zaigrala himno, zbrani na proslavi so onemeli, dokler ni izzvenel zadnji ton himne.

Sledil je govor predsednika konference OOS TVL, pozdravni govor in čestitka predsednika DS DO in predstavnika vodstva delovne organizacije.

Petju kvinteta bratov Zupan iz Tržica smo vsi še posebej prisluhnili, saj so se bratje Zupan v Verigi predstavili prvič.

Kakor vedno, so tudi tokrat folkloristi Verige s ŠUŠTARSKIM PLESOM in s TA POTRKANO poželi spontan aplavz za korektni nastop.

Spet so sledile čestitke predstavnikov družbenopolitičnih organizacij, delujočih v TVL. Proslava se je normalno odvijala po pripravljenem programu.

Večkrat mi je pogled zdrsel po zbranih. Nekateri, predvsem upokojeni so zamaknjeno sledili programu, žal preveč pa je bilo takih, ki jim je bila proslava nekaj kar jim je odveč.

Žalostno je, da je več kot 100 delavcev in delavk zapustilo DO že pred proslavo in to na mestih, kjer se normalno iz tovarne ne hodi.

Zelo žalostno je, da je veliko članov kolektiva zapustilo proslavo in območje DO še pred 14. uro. Najbolj žalostno pa je, da so pred koncem proslave odšli »po važnejših opravkih« tovariši, ki so na važnih delovnih mestih, tovariši, ki so člani ZK in tudi taki, ki so še pred nedavnim imeli visoke politične funkcije v DO, skratka odšli so tovariši, ki naj bi bili za vzgled.

Za PRAZNIK DELA, za praznik delavcev in s tem v zvezi za delavske pravice, se delavci po svetu borijo, pri nas, v TOVARNI VERIG pa to nekateri, žal premnogi, nesramno omalovažujejo. Škoda, da se pri tem ne zavedajo, da ob takih prilikah in s takim početjem jasno pokažejo svojo kulturno raven.

Komisija za kulturo se vsem nastopajočim godbenikom, folkloristom, pevcem in govornikom najlepše zahvaljuje za sodelovanje, še posebej pa se zahvaljuje vsem upokojenecem, ki so s svojo prisotnostjo počastili naše delavsko slavlje.

Franc Ankerst

Sodelavkam in sodelavcem, kakor tudi IO sindikalne organizacije TOZD Verigarna se najlepše zahvaljujem za dragocena darila ob moji upokojitvi. Celotnemu kolektivu želim čim več delovnih uspehov.

Ivanka Vovk

Glede strokovnega usposabljanja splošnih enot civilne zaščite v stanovanjskih predelih bo treba v prihodnje poskrbeti za občasne vaje teh enot kot obliko dopolnilnega pouka.

Se posebnega pomena pa je, da v vajah civilne zaščite, ki se organizirajo v stanovanjskih predelih, sodelujejo tudi prebivalci, ki niso razporejeni v enote civilne zaščite.

K opremljenosti, ki jo je treba nabaviti za potrebe civilne zaščite v stanovanjskih stavbah, spadajo predvsem garniture reševalnega orodja, oprema za gašenje požara, skupna oprema za prvo medicinsko pomoč in komplet sredstev za skupno zaščito. Ob tem pa marsikje nastaja problem, kje hraniti to opremo. Najprimernejše je, da se oprema hrani v skupnih prostorih, s katerimi v mnogih stavbah razpolagajo hišni sveti, ali v zakloniščih, ki pa se morajo občasno prezračevati. Sprejemljiva pa je tudi rešitev, da se oprema hrani za dve ali tri soseledne stavbe skupaj.

V tem sestavku sem hotel podati nekaj napotkov za delo hišnih svetov na področju civilne zaščite in obravnavo še nerešenih problemov za zaščito prebivalcev in materialnih dobrin v osebni ali družbeni lasti.

Jože Ješe

Strokovno usposabljanje naših gasilcev. Teoretična razlaga in praktično prikazovanje uporabe izolirnih dihalnih aparatov.

Kadrovske vesti

(april 1978)

PRIŠLI:

Komercialni sektor:

Humar Nevenka

TOZD vzdrževanje:

Puncer Boris

TOZD verigarna:

Berce Kristina, Delič Merzuk,

Kalendar Dragoljub

TOZD kovačnica:

Vesel Mirko, Lindič Alojz,

Skenderović Avdija

TOZD sidrne verige:

Krek Bogdan,

Mladenov Mirko

ODŠLI:

STK:

TOZD orodjarna:

Bernard Zlatica

Meršol Jože

TOZD vijakarna:

Troha Anica,

Rozmanič Frančiška,

Zagorc Alojz

POROKE

Hafner Franc in Šukalo Milja

iz TOZD verigarna

Mihajlovič Milivoje

iz TOZD verigarna

RODILI SO SE

Knafelj Mirku iz TOZD

vzdrževanje sin Rok

Lužnik Francu iz tehničnega sektorja hči Tanja

Pristavec Branku iz TOZD

vijakarna sin Klemen

Ličar Božu iz TOZD

orodjarna sin Klemen

Lotrič Ivanu iz TOZD

orodjarna sin Boštjan

NEOPRAVIČENI IZOSTANKI

TOZD vijakarna:

Duvnjak Ante

in Osterc Marjan po 1 dan

TOZD verigarna:

Hrovat Mirko

in Jogič Ibri po 2 dni

TOZD sidrne verige:

Kapič Mujaga 2 dni,

Ulčar Vlado 1 dan

TOZD kovačnica:

Avdagič Enes,

Pogačnik Jože, Šabič Ferid

in Resman Smiljan po 1 dan

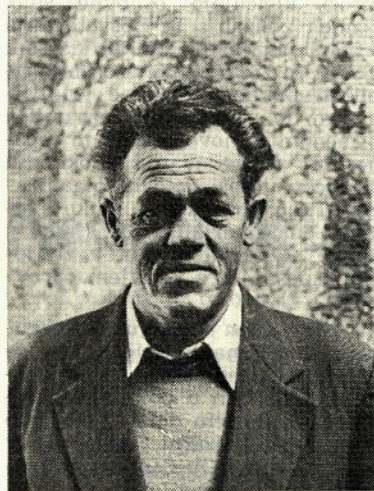
Iz kadrovskega oddelka

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD vijakarna se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo dobila v času mojega dolgotrajnega bolehanja.

Kristina Rupar

Mikelj Matevž

je bil invalidsko upokojen v 50. letu starosti. Neprijetna bolezen mu je preprečila nadaljnjo delovno aktivnost. V Tovarni verig se je zaposlil pred 12 leti, že kot izkušen delavec — železar. Skoraj ves čas v Verigi je delal sidrne verige. Šest let je bil skupinovodja na strojni skupini ESAB. Delovne izkušnje, ki jih tov. Mikelj ima, bi

nam še zelo koristile. Tudi sam se je težko sprijaznil z zdravniško odločitvijo o upokojitvi. Toda za vsakega človeka je zdravje na prvem mestu.

Vsi njegovi sodelavci mu zato v pokoju želimo čim več zdravja.

Kolektiv TOZD sidrne verige

Grzetič Pete iz glav. skladišča — starostno upokojen.

Praznična budnica v »Verigi«

Kaj malo napora terja od gledalca, ko sede pred televizor in si v pol urice ogleda praznično budnico, posneto v Lescah. Malokdo pa ve, koliko napora in potrpljenja je treba vložiti, preden je taka oddaja pripravljena. To najbolj vedo vrli fantje in možje, muzikantje pihalnega orkestra iz vašega kolektiva. S prvimi dogovori smo začeli že zgodnjo lansko jesen, ko smo skupaj izbrali spored za oddajo. Tako so godbeniki, na čelu s prizadevnim dirigentom Brankom Lackom, lahko dovolj zgodaj začeli vaditi. To se je dobro poznalo že na prvi kontrolni vaji pred tonskim snemanjem. Zato smo lahko uspešno posneli tonske posnetke že konec marca. S tem je bil bistveni sestavni del TV oddaje že za nami. Manj poučenim je

varianto prvomajske budnice. Zahvaljujoč dobremu snemalcu so filmski posnetki zelo uspešni, da smo družno ustvarili pravzaprav dokaj zanimiv prispevek k praznikom. Kajpak je bil to neke vrste kompromis v dani vremenski situaciji, ker drugega ni preostalo. Za našo TV ekipo je bilo snemanje, kljub težkim pogojem, vseeno prijetno, da ne rečem nepozabno srečanje z godbeniki. Vse dni jih je prevečala ena sama dobra volja, potrpljenje in narenjena družabnost. In kaj bi naša ekipa brez neutrudljivega organizatorja, predsednika godbe, Jožeta Avsenika!

Tudi godbenik Frenk je s svojim solom na nakovalu dobro občutil, da je »težka pot slovenskega umetnika« (kot smo ga v šali dražili), ko je

je »Praznična budnica« v celoti nosi RTV Ljubljana. Verjeme, da niso majhni in grede kar v nekaj čednih milijonov. Od tega RTV plača godbi, oz. pihalnemu orkestru znesek 10.000,00 din kot odškodnino, oz. neke vrste nagrado za nastop. Največ stroškov predstavlja barvni film in njegova obdelava, tonsko snemanje, luč in kajpak ekipa z dnevnicami in stroški prevozov in hotelskega bivanja. Zato so govornice, da je šlo vse to na stroške delovnega kolektiva, brez osnove. Če poleg štirih kosil za ekipo vzamemo še nekaj izgubljenih dni članov orkestra (ki pa jih bodo bržkone kdaj »noter prinesli«), je to vse, kar je šlo na stroške kolektiva. To sem bil dolžan pojasniti, da ne bi karkoli skali prijetnih, prijateljskih odnosov, ki smo jih navezali med snemanjem. Vsi upamo, da bodo odnosi taki tudi ostali in se že vnaprej veselimo prihodnjega televizijskega srečanja z vašim zelo dobrim orkestrom!

S to oddajo smo tudi sklenili ciklus »Budnic« z orkestri Slovenskih železarn, ki sem ga zasnoval na pobudo glavnega direktorja združenja, sicer znane ljubitelja dobre glasbe, planin in športa, Gregorja Klančnika. Od Raven, preko Jesenic in Štor smo tako letos prišli še v Lesce in krog sklenili. Naj bo to vsej naši javnosti ponoven dokaz, kakšno razumevanje do udejstvovanja svojih članov na področju kulture vse bolj izkazujejo prav Slovenske železarne.

Urednik in režiser oddaje
Marjan Stare

treba namreč razložiti, da za take glasbene oddaje posnamemo ton prej in ga po mednarodni terminologiji imenujemo »Playback«. S tem je zagotovljena maksimalna tonska kvaliteta in tudi sicer ne bi bilo možno spremljati korakanja godbe po cestah z mikrofoni. Torej na filmskem snemanju godbeniki samo imitirajo igranje, režiser pa kasneje, na filmski montaži sinhrono zmontira tonski in slikovni del.

Pisati o tem je brez dvoma mnogo lažje, kot pa je samo delo v praksi. Zlasti še, če jo vreme tako zagode, kot jo je nam. Dobro še pomnite, kako je nenadoma sneg pobelil pomladno pokrajino in ogrozil naše snemanje. Po scenariju naj bi snemali v cvetju in zelenju, s čudovitimi pogledi na Triglav, celotne Julijce in Karavanke. Pa nam je od vsega tega ostalo bore malo. Vendar je bil snemalni čas točno določen in nepremakljiv. Z velikim razumevanjem godbenikov smo vseeno tvegali in posneli »zimsko«

domala cel dan poziral pred kamero na raznih mestih v proizvodnji, največ na vročini v kovačiji. Vendar je pomagal z vso zavzetostjo. Nepozabno je tudi razumevanje mojstrov, vodij in vseh delavcev pri strojih, ki so nam šli razumevajoče na roko. Da smo bili dobrodošli gostje v tovarni, smo vsak dan začutili že v prijaznem sprejemu in pozdravu vratarja pri glavnem vhodu. Da o tovarniški menzi ne govorimo! Odlične kuharice in šef v jedilnici so nas postregli s kosilom, kot zlepa ne kje drugje. Ko omenjam kosilo, bi se rad v imenu vse TV ekipe zahvalil za to pozornost. Ne morem pa si kaj, da ne bi s tem v zvezi pojasnil nekaj nejasnosti, ki so mi v snemalnih dneh v obliki pripomb in opazk padle v uho. Dostikrat se na takem terenskem snemanju dogaja, da člani kolektiva ne vedo, koliko tako snemanje stane in na čigav račun vse to gre. Zato sem dolžan pojasniti bralcem vašega glasila, da stroške TV odda-

Kegljanje — borbene partije

V aprilu so se v okviru občinskih sindikalnih športnih prvenstev med seboj pomerili kegljači. Tekmovanje, borbene partije, je potekalo skoraj dva tedna. Za razliko od lanskega prvenstva, ki je bilo v Grajskem dvoru v Radovljici, so letos nastopili na kegljišču Rikli na Bledu. To kegljišče je daljše in težje, zato so bili tudi doseženi rezultati skoraj vseh nastopajočih ekip slabši kot lani.

Vsaka OOS ali KOOS je lahko nastopila z dvema ženskima in moškima ekipama. Tako se je tekmovalca udeležilo 27 ženskih in 59 moških ekip ali skupaj 462 tekmovalcev iz 72 OOS. Seveda na tekmovalcu niso manjkali tudi kegljači iz Verige. Na kratko pogledimo, kako je potekalo tekmovalstvo.

Pri ženskah je skoraj brez konkurence zmagala ekipa Iskra iz Otoč, saj je podrla kar 367 kegljev. Naša prva ekipa v postavi Stržinar Cilka, Teskač Marjana in Tonejc Majda je tudi letos dokazala, da je to dobra in kvalitetna ekipa. Osvojila je drugo mesto in z rezultatom 279 podrtih kegljev, za 9 kegljev prehitela tretjevrščne kegljačice LIPA z Bleda.

Prijetno je presenetila tudi naša druga ekipa v postavi Gatej Romana, Maurer Katarina in Tonejc Dora. Zasedla je solidno deveto mesto, z malo več sreče pa bi se lahko uvrstila tudi višje.

Izredno razburljivo je bilo tudi tekmovalstvo moških ekip, predvsem zato, ker so najboljše vrščne ekipe na lanskem prvenstvu nastopale šele zadnje dni tekmovalstva. Vrstni red se je stalno spreminjal, vendar ekipi Združenja obrtnikov Radovljica, nihče ni bil kos. Z rezultatom 718 podrtih kegljev je prevzela vodstvo in ga obdržala do konca.

Med tekmovalstvom je prišlo tudi do manjšega zapleta. Naša ekipa se je pritožila, ker je ekipa HTP Bled, ki je na koncu osvojila 2. mesto, eno uro pred svojim nastopom trenirala na istem kegljišču. Naši kegljači so menili,

da so bile s tem prikrajšane ostale ekipe, ki zaradi že vnaprej določenega razporeda nimajo te možnosti. No, pritožba je bila sicer upravičena, vendar neupoštevana, ker pravila tekmovalstva tega ne prepovedujejo niti dovoljujejo. Kegljišče pred tekmovalstvom pa je odprto za vse. Res pa je, da ekipe, ki nastopajo isti dan, v večernih urah nimajo možnosti ogrevanja na istem kegljišču tik pred tekmovalstvom. Kakorkoli že, obe naši ekipi sta z doseženim 4. in 6. mestom zadovoljili. Mogoče smo nekoliko več pričakovali od prve ekipe, vendar tudi kegljaška krogla je okrogla, ne samo žoga.

Zaradi razmeroma dobrih uvrstitev vseh štirih ekip pa smo v tekmovalstvu za najboljši športni kolektiv v radovljiški občini zbrali precej točk. V ekipnem delu tekmovalstva, kjer se upošteva in točkujeta uvrstitev obeh ekip, moške in ženske, smo s 114 točkami zasedli prvo mesto, saj smo kar za 35 točk prehiteli drugouvrščne Iskra iz Otoč.

Rezultati: ekipno ženske — Iskra Otoč (367), 2. Veriga Lesce I. 279 (Stržinar, Teskač, Tonejc), 3. LIP Bled I. 270, 4. Vezanine Bled I. 262, 5. Iskra Lipnica II. 260, 6. Iskra Otoč II. 253, 7. Elan I. 248, 8. Društvo upokojencev Radovljica 245, 9. Veriga Lesce II. itd.

Ekipno moški — 1. Združenje obrtnikov Radovljica 718, 2. HTP Bled I. 703, 3. Alpetour Radovljica I. 691, 4. Veriga I. 656 (Ravnikar, Pungercar, Gros, Slibar, Beravs Jaka, Srebrnjak), 5. Merkur Radovljica I. 638, 6. Veriga Lesce II. 638 (Lilek, Udovc, Valant, Fister, Pristavec, Ravnik), 7. Elan I. 624, 8. Elan II. 623, 9. Upravni organi SO Radovljica I. 622, 10. SGP Gorenje Radovljica II. 615 itd.

Vrstni red ekipno skupaj: 1. Veriga Lesce 114, 2. Iskra Otoč 79, 3.—4. Elan Begunje in Merkur Radovljica 44, 5. LIP Bled 53, 6. Vezanine Bled 47, 7. Lipnica Iskra 43, 8. Društvo upokojencev Radovljica 31, itd.

Franci Vovk

Prijava in raziskava nesreč pri delu

V Uradnem listu SRS št. 9 je izšlo navodilo o načinu prijavnosti in raziskovanja nesreč pri delu. To navodilo pa ni zanimivo le za delavce, ki se s tem ukvarjajo, temveč tudi za ostale, ki delajo v neposredni proizvodnji. S tem navodilom so odpravljene mnoge nejasnosti, ki so se pojavljale v praksi.

Posebej je treba omeniti, da navodilo konkretizira pojem **hujša nesreča**. Za hujšo nesrečo pri delu se šteje poškodba telesa ali nastala škoda na zdravju, če je v nevarnosti delavčev življenje, trajno oslabiljen ali uničen kakšen organ ali del telesa in če obstaja nevarnost, da bo delavec nezmožen za svoje ali kakšno drugo delo ali je postal iznakažen.

Za hujšo nesrečo se šteje zlasti: težka poškodba centralnega ali perifernega živčnega sistema, pretres možganov, izguba ali trajna okvara vida, poškodba hrbtnice, poškodbe notranjih organov, prsnega koša ali trebuha, notranja krvavitev, prelom medenice, spodnjih in zgornjih okončin, ki lahko zapuščajo trajne posledice, serijski prelom reber, odtrganina in zmečkanina uda ali drugega dela telesa, prelom lobanjskega dna, obraznih kosti in čeljusti oziroma izguba več zob, globoka rana z okvaro mišic, tetiv, ožilja in živcev, opekline druge in tretje stopnje, poškodbe oziroma okvara zdravja, ki je nastopila kot posledica zastrupitve oziroma radiacije.

OZD mora takoj obvestiti pri-

stojni organ inšpekcije dela prve stopnje o vsaki smrtni in kolektivni nesreči, **hujši nesreči** pri delu in o vsakem pojavu, ki lahko spravi v nevarnost življenje delavcev pri delu.

Na novo pa je predpisana obveznost, da mora OZD v vseh teh primerih o nesrečah obvestiti tudi pristojni organ javne varnosti (postaja milice), ki ima nalogo, da zavaruje kraj nesreče do prihoda preiskovalnega sodnika, ki izvaja preiskavo.

Pri raziskavi vzrokov nesreč pri delu so v tem navodilu zapisane obveznosti ugotavljanja okoliščin, zaradi katerih je prišlo do nesreče.

Naj navedem le nekatera vprašanja oziroma podatke o sami nesreči in njenih vzrokih. Inšpektor dela ugotavlja zlasti: če so bili izvedeni in zagotovljeni splošni in posebni varnostni ukrepi; ali sta hrup in vibracije v dovoljenih mejah; ali se električni tok, nevarne in škodljive, ter eksplozivne snovi uporabljajo v skladu s predpisi; ali je notranji transport urejen, ali je delovni prostor, delovna priprava in naprava periodično pregledana; ali je ponesrečeni delavec strokovno usposobljen in poučen o varnosti pri delu, itd.

O vsaki hujši in smrtni nesreči mora inšpektor dela po zakonu o splošnem upravnem postopku sestaviti zapisnik, ki mora poleg drugega vsebovati tudi zaključek glede nesreče in odgovornosti za nje.

Rems Vitomir, varn. ing.

ZAHVALE

Ob nenadni in nepričakovani smrti moje drage sestre Ani se najlepše zahvaljujem za izrečena sožalja, podarjeni venec in za spremstvo na njeni zadnji poti.

Mira z družino

Ob smrti dragega očeta JANKA HUMERCA se vsem, ki so podarili venec, izrekli sožalje in pokojnika spremili na njegovi zadnji poti, najlepše zahvaljujem.

Andrej Humerca z družino

Ob boleči izgubi najinega očeta VALENTINA DERLINKA se iskreno zahvaljujem sodelavcem delovne skupnosti skupnih služb za venec, denarno pomoč, izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Bronka in Stanka Derlink

Ob izgubi moje drage mame ANICE VINCEKOVIČ se najlepše zahvaljujem sodelavkam finančnega knjigovodstva za denarno pomoč in izrečena sožalja.

Katarina Maurer

nagradna križanka

	vas v okolici Bleda	Soglasnik	letnik SZDL Slovenije tisk (zelo)	mesto v Egiptu	vprežna žival	vrsta stroja v Verigi	polmet	skrajšano ime Ivica	Prešernov	stoletje	ogjik	kemični element z vršiščem 1240°C
Zaječar			Indo Kitajska država				bolgar. pfitanišče domače ž. ime					
Spreminjanje priliko- vanje			izrael									
izdelo- valec sil					Bihac			enoce- lne živali				dalmat. moško ime
časopis. podjetje			oče vsega človestva vrh v Argentini				sol. zlog angl. matemat. (Jeans)					poščten pašnik
Italija	Burma			mesto v Grčiji	gorat otok v Karibskem morju							
primek delavke v vijacni					Soglasnik mofska žival							
beograjski tehnik						znan ansam- bel						
dalmat. moško ime												
Sest. Tramta A	politični umor											
mesto TV pretvor.	Žveplo											

rešitve sprejemamo do 1. 6. 1978

Reševalce križanke čaka 5 denarnih nagrad: ena 150, dve po 100 in dve po 70 dinarjev.

Za križanko, ki smo jo objavili v prejšnji številki glasila, smo dobili 99 rešitev. Nagrade so dobili: prvo 150 din POGAČNIK Milojka — SS, drugo po 100 din DOBNIKAR Marjan — SS in HABJANIČ Nežka — TOZD kovačnica, ter tretjo po 70 din PEJIČ Radojka in PEJIČ Jure — oba iz SS.

Opozorjamo reševalce, da pri žrebanju upoštevamo samo eno rešitev na isto ime. Ravno tako upoštevamo samo rešitve, ki jih pošljejo člani delovne skupnosti TVL in naši upokojenci. Torej rešitev od zunaj ne sprejemamo.

Uredništvo

Prosti čas in rekreacija

Sodoben tempo in utrip življenja ima za človeka poleg nešteto prednosti tudi negativne strani. Človek razpolaga tudi z vedno več prostega časa. Ta prosti čas pa danes izkoriščamo na zelo različne načine. Eni za izboljšanje osebnega standarda, drugi za dodatno izobraževanje, tretji zopet za kaj drugega. Izkoriščanje prostega časa je še vedno bolj ali manj prepuščeno iznajdljivosti in potrebam posameznikov. Zato tudi pri nas postaja vedno večja potreba do družbeno vodenega, usmerjenega, skratka organiziranega izkoriščanja prostega časa.

Bistveni element prostega časa pa je tudi rekreacija. Redno delo in številne dodatne obveznosti danes človeka ne zaposlujejo enakomerno niti v psihičnem, fizičnem, niti v socialnem pogledu. Športna rekreacija pa je najbolj-ša priložnost za sprostitve, v mnogih primerih pa tudi možnost potrditve samega sebe, svoje fizične in duševne sposobnosti.

Organizirana rekreacija naj bi imela cilj tudi učiti ljudi komuniciranja in sodelovanja ter aktivnega sodelovanja v skupnosti. Strokovnjaki ugotavljajo, da se rekreativno razgledan in prilagojen človek hitreje in lažje vraste v skupino ali kolektiv ter hitreje in popolneje nauči sodelovanja.

Zal pa mnogokrat ugotavljamo, da so pogoji in možnosti za sodelovanje v rekreativni dejavnosti danes še vedno preveč odvisni od materialnih možnosti posameznikov. Organizirati bi morali take oblike rekreacije, kjer bi našel svoje mesto vsakdo, ne glede na poklic, družbeni ali delovni položaj in ne glede na materialne možnosti. Le tako bo rekreacija postala sestavni del življenja večine zaposlenih.

Premalo se še zavedamo, da je rekreacija v naši družbi pravica človeka do sproščanja, razvedrila in zabave s sredstvi druž-

be, ki jih je sam ustvaril. Družba pa mora posvečati največjo skrb tisti obliki razvedrila, ki se pojavlja med ljudmi najbolj množično. Po znanih portoroških sklepkih naj bi namreč polovico vseh sredstev, namenjenih pri nas za telesno kulturo, bilo porabljenih za množičnost. In kaj je rekreacija drugega kot množičnost?

V naši delovni organizaciji smo z organizirano rekreacijo šele na začetku. Vendar kljub temu lahko že ugotovimo nekatera zanimiva dejstva, o katerih smo že nekajkrat razpravljali na sestankih komisije za športno rekreacijo.

Skoraj na vseh rednih vadbah, z izjemo morda kegljanja, prevladujejo delavci z najmanj srednjo izobrazbo. Pri tem naj poudarim, da v tem primeru sodelovanje ni veliko odvisno od materialnih možnosti, ker je brezplačno. Torej je raven splošne in športne razgledanosti pomembnejše od materialnih možnosti. Seveda pri tem ne smemo pozabiti, da posebne organizirane rekreacije za delavce, ki delajo v fizično težjih delovnih pogojih še nimamo. Organizirati bi morali tudi rekreacijske vadbe za različne starostne skupine.

Nadalje ugotavljamo, da je izredno nizek odstotek žensk, ki se redno udeležujejo rednih vadb. Pri tem je morda najbolj značilen obisk na urah rekreacijske telovadbe v Osnovni šoli Lesce. Vsako leto je manj žensk, ki redno obiskujejo vaje tako, da smo morali letos s telovadbo predčasno zaključiti.

Ugotavljamo tudi, da je mnogo sodelavcev, ki rekreacijo iztovetijo z zabavo in veseljačenjem ali pa z gledanjem športnih tekmovalj. Seveda imajo vrhunska športna tekmovalja svoj pomen, mogoče največjega prav v popularizaciji športa. Vendar, če večina gledalcev ostane zgolj pri pa-

sivnem gledanju, je taka vrhunska predstava enega svojih pomembnejših ciljev prav gotovo zgrešila.

Omenim naj še letni oddih. To je čas, namenjen sprostitvi in nabiranju novih moči. Da bo pravega letnega oddiha deležnih čim več ljudi, delimo tudi regres. Po sklepih 8. kongresa sindikatov Slovenije je prav zato treba uveljaviti taka merila, da bodo sredstva regresa res prispevala k večji možnosti za organiziran in usmerjen oddih.

Toda ali je temu res tako? Zagotoviti večini zaposlenih oddih v našem počitniškem domu na morju verjetno še dolgo ne bomo mogli. Letos se je pokazalo, da bi, posebno v juliju in avgustu in prav to je problem, želelo letovati v našem domu precej več članov kolektiva kot to dovoljujejo razpoložljive kapacitete.

In kako letujemo tisti, ki smo dobili prostor v našem domu? Mnogokrat smo zaradi pasivnega poležavanja na obali in na soncu po letnem oddihu bolj utrujeni in nezadovoljni, kot pa spočiti.

Morali bi dopust boljše izkoristiti. V Železarni Jesenice so lansko leto poskusili z organiziranim aktivnim letnim oddihom v Biogradu, kjer ima Železarna svoj počitniški dom. Letni oddih so vodili za to usposobljeni rekreativci. Organizirali so plavalne tečaje ter razne druge oblike rekreacije. Delavci Železarne so to obliko organiziranega aktivnega oddiha pozitivno ocenili in verjetno bo to pri njih postala redna praksa. Nekaj podobnega bomo slej ko prej morali organizirati tudi pri nas.

Kot že rečeno organizirani rekreaciji bomo v prihodnje tudi pri nas morali posvečati vse večjo pozornost. Zdravniki ugotavljajo, da je vedno več ljudi, ki občutijo telesno in duševno izčrpanost, preobčutljivost, razdražljivost ter druge znake, ki vodijo do zmanjšanja delovne sposobnosti in tudi nezadovoljstva. To so problemi, ki niso le modna muha ali kaj podobnega, ampak problemi, ki zaposlujejo številne strokovnjake po svetu.

SPORED KINA RADOVLJICA OD 26. 5. DO 30. 6. 1978

HAJKA, jug. barvni vojni film, 26. 5. ob 20. uri, 27. 5. ob 18. uri.

BELMONDO VELIČASTNI, fr. barvni film, 28. 5. in 30. 5. ob 20. uri.

NEW YORK, NEW YORK, am. barvni film, 27. 5. in 29. 5. ob 20. uri, 28. 5. ob 18. uri.

KING KONG JE POBEGNIL, jap. barvna grozljivka, 31. 5., 3. 6. in 7. 6. ob 20. uri, 4. 6. ob 18. uri.

OPSESIJA, am. barvni krimin. film, 1. 6., 4. 6. in 5. 6. ob 20. uri.

DVOBOJ DO UNIČENJA, angl. barvni film, 2. 6. in 6. 6. ob 20. uri, 3. 6. ob 18. uri.

LJUBEZENSKO ŽIVLJENJE B. TRAJKOVIČA, jug. barvni film, 8. 6., 11. 6. in 15. 6. ob 20. uri, 10. 6. ob 18. uri.

VIOLETA IN FRANSOIS, fr. barvni film, 9. 6., 12. 6. in 14. 6. ob 20. uri.

ČRNI PIRAT, ital. barv. pust. film, 10. 6. in 13. 6. ob 20. uri, 11. 6. ob 18. uri.

REVOLVER, ital. barvni krim. film, 15. 6. in 16. 6. ob 20. uri.

ČLOVEK, KI JE MNOGO VEDEL, fr. barvni krim. film, 17. 6. in 19. 6. ob 20. uri, 18. 6. ob 18. uri.

STANOVALEC, fr. barvni film, 17. 6. ob 18. uri, 18. 6. in 20. 6. ob 20. uri.

METULJEV OBLAK, jug. barv. film, 21. 6. ob 20. uri, 24. 6. ob 18. uri.

KO ZORIJO JAGODE, slovenski barvni film, 22. 6., 25. 6. in 27. 6. ob 20. uri.

SVETNIKI IN DIAMANTI, it. barvni. pustol. film, 23. 6., 24. 6. in 26. 6. ob 20. uri, 25. 6. ob 18. uri.

FANTJE IZ 3. ČETE, ameriški barvni vojni film, 28. 6. in 30. 6. ob 20. uri.

AKCIJA STADION, jug. barv. vojni film, 29. 6. ob 20. uri.

ALI VESTE?

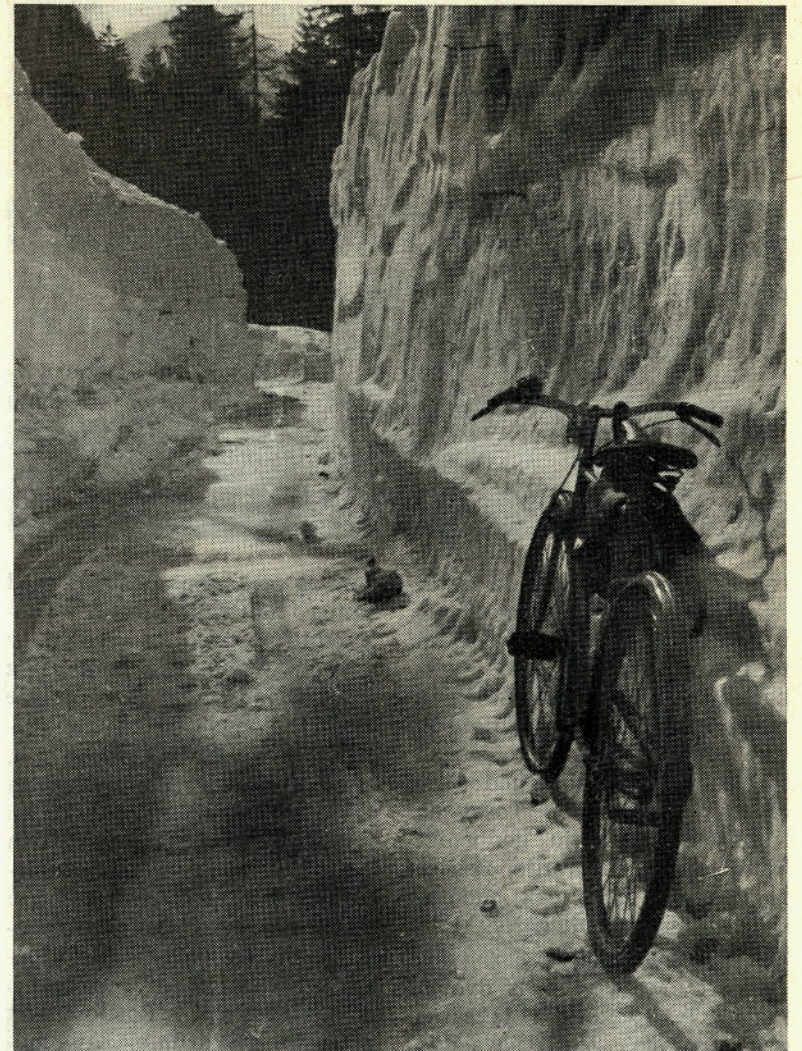
— da so občani naše občine v letu 1977 po nekaterih dokaj realnih ocenah porabili za razne nakupe blaga in materiala izven naše občine pa tudi v sosednji Avstriji in Italiji kar 27% vseh svojih dohodkov. Izračunali so, da je ta odliv lani znašal okoli 240 milijonov novih dinarjev.

— da trgovsko podjetje MURKA v svojem načrtu razvoja planira gradnjo velikega nakupovalnega središča v Lescah in gradnjo več blagovnic v Radovljici, na Bledu in v Bohinju. Morda bo to vplivalo na zmanjšanje odliva sredstev naših občanov v druge občine in države.

— da je bil dr. prof. Josip Plemelj velikan matematične znanosti. Rojen je bil na Bledu (Grad) leta 1873, umrl pa leta 1967 v Ljubljani.

— da gradijo na reki Neretvi v Hercegovini, med Jablanico in Mostarjem, dve hidroelektrarni — Salakovac in Grabovica, katerih skupna moč bo znašala 322.500 kW.

— da so v poštnem prometu prvi uvedli dopisne karte v Avstriji leta 1869. Kmalu so se razširile po vsem svetu.

Zg. Radovna v aprilu 1978

VERIGA je glasilo delovne skupnosti SZ — Tovarna verig Lesce. Ureja uredniški odbor: Kozamernik Marjana, dipl. oec., Puhar Marjan, Vovk Franci, Sodja Ivanka in Bulut Niko. Odgovorni urednik prof. Janko Stušek, urednik Niko Bulut. Glasilo je po 7. točki 36 člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, prosto plačila prometnega davka. — Tiska Tiskarna Ljubljana.